יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 241 | Łódź, Czwartek, 17 października 1935. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ׳ תשרי תרצ״ו | № 241

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער לעצטער פרוב

לאוואל פאדערט דעם צוריקצוג פון ענגלישע פלאט

פראנקרייך וועט זיך מוזען דעצידירען

ל אָנ ד אָ ן, 16 (ספ. טעל.)

די ענגלישע צייטונגען ברענגען אונטער טענ־סאַציאָנעלע טיטולען, אַ ידיעה, אַז דער פרעמיער לאַוואַל האָט אין זיין מאָנטאָגדיגען געשפּרעך מיט׳ן בריטישען אַמבאַסאַדאָר געפאָדערט, אַז ענגלאנד זאָל מאַכען אַ שלום־זשעסט אין דער פאָרם פון צוריקציהען דעם בריטישען פלאָט פונ׳ם מיטעל־לענדישען ים, וואָס דאָס זאָל זיין אַ מין הקדמה צו אָנהויבען דורך איהם, לאַוואַל׳ן, אונטערהאַנד־לונגען מיט מוסאָליני׳ן וועגען אַ פרידליכען אופן פון ערלעדיגען דעם קאָנפליקט.

דער פרעמיער לאַוואַל האָט געזאָלט פרעגען, ביי וואָס׳ערע אומשטענדען וואָלט ענגלאַנד איינ־געגאַנגען אויף צוריקציהען דעם פלאָט, און זאָל דערביי האָבען געפאָדערט, אַז גרויס־בריטאַניען זאָל זיך נישט אונטערנעמען אַליין צו בלאָקירען אי־טאַליען. דער ענטפער, וואָס ער זאָל האָבען בעקומען זאָל געוועזט־זיין אַ זעהר נישט בעפרידיגענדער.

„דיילי טעלעגראַף״ דערקלערט, אַז גרויס־בריטאַניען האָט אַרויסגערוקט קודם־כל אַ פאָדע־רונג, אַז איטאַליען זאָל אַרויסציהען איהר מיליטער פון אַביסיניען מחוץ איהרע גרעניצען.

אין די בריטישע אָפיציעלע קרייזען לייקענט מען, אַז לאַוואַל זאָל האָבען אויף אַזאַ אופן אַוועק־געשטעלט די פראַגע.

פ אַ ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

דאָ דריקט מען אויס די איבערצייגונג, אַז ענגלאַנד האָט גאָרנישט געגען די פערמיטלונגס־בעמיהונגען פון לאַוואַל׳ן. ענגלאַנד זאָל זיין גרייט צו אונטערהאַנדלונגען, אויב די פ־אַנצויזישע דיפּ־לאָמאַטיע וועט געפינען אין רוים די גרייטקייט צו שליסען אַ יושר׳דיגען אָפּמאַך. ס׳איז נאָר אַ פראַ־גע, וואָס רוים וועט פאָדערען.

לויט לעצטע אינפאָרמאַציעס, וועט מוסאָליני פאָרלאַנגען דריי אַביסינישע פּראָווינצען: האַראַר, אָגאַדען און טיגר. די לעצטע פּראָווינץ, און אפשר אויך די ערשטע, טיילווייז, זענען שוין פארנומען דורכ׳ן איטאַליענישען מיליטער. די איטאַליענער טענה׳ן, אַז די דאָזיגע פּראָווינצען זענען קיינמאָל נישט געווען אינגאַנצען אונטערגעוואָרפען דער צענטראַלער מאַכט פון אַדיס־אַבעבא, נאָר זיי האָ־בען מיט זיך פאָרגעשטעלט אונטערגעגעבענע קליי־נע פעאָדאַלע מלוכה׳לעך. דאָס וואָס ראַס גוגסא איז אַריבער אויפ׳ן איטאַליענישען צד זאָל זיין אַ בעווייז פון דער טענה. וואָס נוגע דעם רעשט אַביסיניען, וואָלט מען געדאַרפט אָנווענדען די פּראָפּאָזיציעס פון דעם 5־קאָמיטעט.

אָפיציעל האָבען נאָך די איטאַליענער נישט מיטגעטיילט לאַוואַל׳ן זייערע מינימאַלע פאָדערונ־גען. ערשט שפּעטער, ווען ער וועט זיי בעקומען, וועט ער אַרויסטרעטען מיט זיין אייגענעם פּראָיעקט. דאָס וואָלט געווען דער לעצטער פערמיטלונגס־פּרוב. אויב אויך ער זאָל נישט געראָטען, וועט פראַנק־רייך אינגאַנצען אָננעהמען די ענגלישע טענה, און זיך לאָזען אויפ׳ן וועג פון ווייט־געהענדיגע סאַנ־קציעס.

פ אַ ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער לאַוואַל האָט היינט בייטאָג אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט׳ן אי־טאַליענישען אַמבאַסאַדאָר, און דערנאָך — מיט׳ן ענגלישען.

מען איז זיך משער, אַז לאַוואַל האָט קאָנטי־ניואירט די בעמיהונגען ברענגען צו אַ הסכם ביידע אַמבאַסאַדאָרען.

דער ענגלישער אַמבאַסאַדאָר האָט אינפאָרמירט לאַוואַל׳ן וועגען דער שטעלונג פון ענגלאַנד מכוח דער רעדוקציע פונ׳ם בריטישען פלאָט אויפ׳ן מי־טעללענדישען ים. עס איז אויך גערעדט געוואָרען וועגען די סאַנקציעס און דער ענגלישער אַמבאַסאַ־דאָר האָט אנגעוויזען אויף די נעגאַטיווע רעזולטאַטען וואָס עס ברענגט פאַר׳ן פּרעסטיזש פון דער פעל־קער־ליגע די טאַקטיק פון פראַנקרייך אין זשענעווע.

אַלענפאַלס מאַכט מען נישט אין די בריטישע רעגירונגס־קרייזען קיין סוד פון דער אונצופרידענ־הייט, וואָס עס הערשט דאָ מחמת דעם יודערשטאַנד פון פראַנקרייך אין זשענעווע לגבי אידען׳ס פּראָ־פּאָזיציעס, וואָס בעציועקען אַ באָיקאָט פון איטאַל־יען דורך פערבאָטען יעדען מין פון איטאַליענישען אימפּאָרט

פ אַ ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

האַוואַס־אַגענטור איז מודיע פון לאָנדאָן, אַז לויט דער דאָרט הערשענדער מיינונג וועט די בריטישע רעגירונג נישט אָננעמען קיין שום בע־שלום מכוח דעם טיילווייזען רעדוצירען פון דעם בעוואָפענטען פלאָט אויפ׳ן מיטעללענדישען ים, אָדער וועגען דעם אָפּשוואַכען די גאַרניזאָנען אויף דער גרעניץ פון ליביען. די ענגלישע קרייזען שטרייכען אונטער, אַז די אָנוועזענהייט פון די דאָ־זיגע גאַרניזאָנען בערעכטיגען נישט דאָס אַרויס־שיקען פון די מעכטיגע איטאַליענישע אָפּטיילונגען קיין ליביען.

דייטשע יודען זאלען „געזעצליך״ ווערען בראיטלאז

פאניק אין דייטשען יודענטום צוליב ערקלערונג פון ד״ר פריק

ב ע ר ל י ן (יט״א) די אָנקינדיגונג פון רייכס־מיניסטער דר. פריק, אַז די רעגירונג בעטראַכט די פראַגע וועגען „געזעצליכע שריט״ צו בעגרע־ניצען דעם יודישען אָנטייל אין ווירטשאַפטליכען לעבען האָט אָנגעוואָרפען אַ פּאַניק אויפ׳ן דייטשען יודענטום. עס דאַרף בעצייכענט ווערען, אַז דאָס איז דער ערשטער פאַל, ווען אַ מיטגליד פון דער רייכס־רעגירונג רעדט אָפיציעל וועגען רעגירונגס־פּלענער אַרויסצושטויסען די יודען פון דער ווירט־שאַפט. דר. פריק האָט ערקלערט, אַז די אויספיהר־בעשטימונגען צו די נירנבערגער געזעצען זענען שוין אויסגעאַרבייט און וועלען בקרוב פערעפענט־ליכט ווערען. פון דר. פריק׳ס רעדע איז אָבער נישט קלאָר, צי די אַנטי־יודישע בעגרענצונגען אין דער ווירטשאַפט וועלען זיין אַ טייל פון די נירענ־בערגער געזעצען, אָדער עס זאָלען אַרויסגעגעבען ווערען ספּעציעלע אַנטי־יודישע געזעצען אין בעצוג אויף דער ווירטשאַפט.

ב ע ר ל י ן, (יט״א) דאָס פּראָפּאַגאַנדע־מי־ניסטעריום האָט אַרויסגעגעבען אַ געהיימע אינ־סטרוקציע צו דער פּרעסע, וועלכע ווערט אויפגע־פאָדערט נישט צו בענוצען דאָס וואָרט „ווינטער״ אין דער בעצייכנונג פון דער יודישער ווינטער־הילפס־אַקציע אין דייטשלאַנד. די אַלגעמיינע פּרעסע ווערט אינסטרואירט בכלל נישט צו דער־מאָהנען וועגען דער יודישער ווינטער־הילפס־קאָמ־פּאַניע, כדי נישט צו פערמישען זי מיט דער אַלגע־מיינער ווינטער־אַקציע. די יודישע פּרעסע וועט די אַקציע דאַרפען בעצייכנען אַלס „יודישען וואָהל־טעטיגקייטס־קאַמפּיין״.

ארץ=ישראל=רעגירונג בעטייליגט זיך

אין די סאנקציעס געגען איטאליען

ס׳ווערען ערווארט אינסטרוקציעס פון לאנדאן

וויפיל וועט איטאליען ליידען פון די סאנקציעס פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג?

י ר ו ש ל י ם, 16. (יט״א טעלעגראַפיש)

היינט האָט די ארץ־ישראל־רעגירונג מיטגע־טיילט, אַז זי וועט זיך בעטייליגען אין די סאַנקצ־יעס געגען איטאַליען. די ארץ־ישראל־רעגירונג וואַרט אָפּ אינסטרוקציעס פון לאָנדאָן.

ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אַז אין יאָהר 1934 האָט ארץ־ישראל אימפּאָרטירט פון איטאַל־יען סחורה אויף אַ סומע פון 481,200 פונט, דאַ־געגען האָט ארץ־ישראל עקספּאָרטירט קיין איטאַליען סחורה אויף דער אַלגעמיינער ווערט פון 18,700 פונט דעם זעלבען יאָהר זענען אין די ארץ־ישראל־פּאָר־טען געאַנקערט געוואָרען 365 איטאַליענישע שיפען און אין רעזולטאַט פון די סאַנקציעס, וואָלטען די איטאַליענישע שיפען נישט אַריינגעלאָזט געוואָרען אין די פּאָרטען פון ארץ־ישראל. אַזוי אַרום וועט אָפּגעשטעלט ווערען דער האַנדעל פון איטאַליען מיט ארץ־ישראל.

גריכענלאנד טרעט צו צו די סאנקציעס

אַ ט ע ן, 16 (ספ. טעל.)

לויט ווי עס איז מודיע די אַטענער פּרעסע, האָט דער רעגענט און פּרעמיער, גענעראַל קאָנ־דיליס, געגעבען אַן אינטערוויאו דעם קאָרעספּאָנ־דענט פונ׳ם פּאַריזער „פּטי פּאַריזיען״.

אין דעם דאָזיגען אינטערוויאו האָט קאָנדיליס דערקלערט, אַז גריכענלאַנד, אַלס מיטגליד פון דער פעלקער־ליגע, האַלט פאַר איהר חוב אָנ־טייל־צו־נעהמען אין די סאַנקציעס געגען איטאַליען.

קאלעקטיווע אקציע פון די מלוכות

נ י ו־י אָ ר ק, 16 (ספ. טעל.)

נאָרמאַן דעוויס האָט געהאַלטען אַ רעדע דורכ׳ן ראַדיאָ.

מען קאָן נישט — האָט ער דערקלערט — פאַרזיכערען אַן אינטערנאַציאָנאַלען שלום דורך אַן אָפּמאַך, כל זמן די גרעסטע מעהרהייט פון די מיטאַרבייטענדע מלוכות וועט זיך נישט אָפען דע־צידירען אויף אַ קאָלעקטיווע אַקציע געגען דעם שלום־פערגוואַלטיגער.

ס׳קען זיין, אַז דער טאָג פון דער צוזאַמענאַר־בייט איז נאָך ווייט, אָבער מען בעדאַרף שוין איצט צו קעמפען מיט׳ן שטערען דעם שלום דורך אַ שטאַרקען מאָראַלישען דרוק.

אויך בדרך צוזאַמענאַרבייט לטובת אַרבי־טראַזש קאָן מען פערקלענערען די מעגליכקייטען וואָס רופען אַרויס קריג און אָפּנעהמען דעם חשק איהם צו פערפיהרען.

---

200 טויזענד פונט אויף עפענטליכע ארבייטען

בעשטימט דער תל-אביבער מאגיסטראט

י ר ו ש ל י ם, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער תל־אביב׳ער מאַגיסטראַט האָט בעשטימט אַ סומע פון 200 טויזענד פונט אויף עפענטליכע אַרבייטען. די סומע איז בעשטימט פון דער מיליאָן־הלוואה, וואָס תל־אביב דאַרף בעקומען. דער מאַ־גיסטראַט האָט בעשלאָסען תיכף אויסצופיהרען די עפענטליכע אַרבייטען אויף 40 טויזענד פונט.

צוויי ציוניסטישע עסקנים

געשטארבען אין תל אביב

י ר ו ש ל י ם, 16. (יט״א טעלעגראַפיש)

אין עלטער פון 51 יאָהר איז אין תל־אביב געשטאָרבען דער בעקאַנטער ציוניסטישער עסקן חיים יפה פון דרום־אַפריקע.

אין עלטער פון 94 יאָהר איז געשטאָרבען איינער פון די ערשטע חובבי ציון זרח באַרנעט, דער פערשטאָרבענער איז געווען איינער פון די ערשטע מייסדים פון פתח תקוה.

סובסידיע פאר עבר הירדן

אויף געזעלשאפטליכע צוועקען

י ר ו ש ל י ם, 16. (יט״א טעלעגראַפיש)

היינט איז בעקאַנט געמאַכט געוואָרען, אַז די ארץ־ישראל־רעגירונג האָט צום ערשטען מאָל געגעבען עבר הירדן אַ סובסידיע אויף געזעלשאַפט־ליכע צוועקען.

צוריקנעהמען אקסום

אזא בעפעהל האט ארויסגעגעבען דער נעגוס

ר ו י ם, 16 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון עריטרעא, האָט דער נעגוס בע־פוילען דעם ראס סעיום צו אָפּנעמען צוריק די שטאָט אקסום, וואָס איז מיט עטליכע טעג צוריק איינגע־נומען געוואָרען דורך די איטאַליענער.

די איצטיגע סיטואַציע אויפן פראָנט.

פּ א ר י ז, 16 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון פראנצויזישע קאָרעספּאָנדענ־טען פונם איטאַליעניש - אַביסינישען פראָנט, איז די מיליטערישע סיטואַציע איצט פאָלגענדע:

דעם שונא'ס אטאקע ווערט אָפּגעווערט אויף 2 פליגלען פון דער איטאַליענישער ארמעע, דערביי זאָלען די אַביסינישע הויפּט־פּוחות געווענדעט ווע־רען אויפ'ן רעכטען איטאַליענישען פליגעל אין דער געגענד פון אקסום.

צווישען אקסום און דער גרעניץ פון סודאַן האָט די איטאַליענישע ארמעע אָפּגעשטויסען פיל אטא־קעס פון די אַביסיניער.

פון אדיס־אַבעבא זענען ארויסגעשיקט געווא־רען אויפ'ן אָגאַדענער פראָנט גרויסע זאַפּאַסען פון געוועהר און אַמוניציע. די קריגער פון די ווילדע שבטים זענען פערטיילט געוואָרען זאַפּאַסען פון אַלקאָהאָל.

אין אדיס־אַבעבא לייקענט מען אָבער אין דער ידיעה, אַז די אַביסינישע רעגירונג זאָל האָבען פעראָרדענט אַנ'אַלגעמיינע אָפענסיווע אויפ'ן דרום אָגאַדענישען פראָנט. די פּאָליטיק פון נעגוס זאָל זיך סומך זיין בלויז אויפ'ן אויפהאַלטען דעם מאַרש פון די איטאַליענער.

דעפּילאַדע פון 100.000 שוואַרצע זעל־נער.

א ד י ס - א ב ע ב א, 16 (ספּ. טעל.)

היינט זענען קיין אדיס־אַבעבא אָנגעקומען עט־ליכע טויזענד קריגער. מאָרגען וועט דער קייזער פאָרן בנין פון פּאַרלאַמענט אויפנעהמען אַ דעפּילאַ־דע פון הונדערט - טויזענד אַביסינישע זעלנער, וועל־כע וועלען - דערנאָך פינאַנדערגעשיקט ווערען אויף פערשידענע פראָנטען. מאָרגען וועט זיך אויך דער קייסער זעגענען מיט 4 טויזענד קעניגליכע גוואַר־דיסטען, וואָס גייען אַוועק אויפ'ן צפון־פראָנט.

„איטאַליען איז נישט מחויב צו ענ־דערן איהר שטעלונג"'.

ר ו י ם, 16 (ספּ. טעל.)

„לאַוואָראָ פאַשטשיסטאַ" שרייבט: „איטאַליען איז איצט נישט מחויב צו ענדערן איהר שטעלונג. קודם כל מוז איטאַליען זיין אין אָרדנונג מיט זיך".

די ענגלישע שטעלונג ווערט בעצייכענט דורך פאָלגענדע פאַקטען: 1) בעדערפעניש פאַר עקספּאַנ־סיע; 2) זיכערקייט פון די איטאַליענישע קאָלאָניעס און איטאַליעניש - אַפריקאַ; 3) די אינערליכע סיטו־אַציע אין אַביסיניען.

ענגלישער פלאָט בלייבט אויפן מי־טעללענדישען ים.

ל אָ נ ד אָ ן, 16 (ספּ. טעל.)

רייטער אַגענטור איז מודיע אַז דער אמבאַסאַ־דאָר פון גרויס־בריטאַניען אין פּאַריז האָט בעקומען אַנ'אויפטראַג מיטצוטיילען דעם פּרעמיער לאַוואַל, דאָס די ענגלישע רעגירונג האַלט פאַר נויטיג דאָס דערהאַלטען די זיכערקייטס - מיטלען אין דער פאָרם פונם ענגלישען פלאָט אויפ'ן מיטעללענדישען ים.

שלאָגען מיט... וואַטע.

פּ א ר י ז, 16 (ספּ. טעל.)

דער פערוואַלטענדער ראַט פון דער פראַנצויזי־שער עקספּאָרט - אינדוסטריע האָט נאָך לענגערע בעראַטונגען ארויסגעדריקט אַ פּערלאַנג, דאָס די עקאָ־נאָמישע סאַנקציעס געגען איטאַליען זאָלען אָנגע־ווענדעט ווערען מיט פאָרזיכטיגקייט, בכדי עס זאָל נישט פּאַראַליזירט ווערען די עקאָנאָמישע דערנעהנ־טערונג צווישען פראַנקרייך און איטאַליען. גלייכ־צייטיג מוז אויך דערהאַלטען ווערען די פראַנצויזיש־ענגלישע פריינדשאַפט.

„ציוויליזאַטאָרען" גייען...

ר ו י ם, 16 (ספּ. טעל.)

„לאַוואָראַ פאַשטשיסטאַ" איז מודיע פון אַס־מאַראַ, אַז די איינגעבוירענע, וואָס זענען געקומען פון הינטער מאַקאַלע דערציילען וועגען דעם שטאַר־קען איינדרוק, וואָס דאָס באָמבאַרדירען די דרום־געגענדען פון מאַקאַלע האָט געמאַכט אויף דער בעפעלקערונג און מיליטער. די אַביסיניער ווילען נישט נעכטיגען אין די געצעלטען און שלאָפען אונ־טער בוימער. אויף פיל הייזער אין מאַקאַלע זענען אויסגעהאָנגען ווייסע פעהנער.

סאַניטאַר - הילף.

ק א א י ר אָ, 16 (ספּ. טעל.)

דער עגיפּטישער קאָמיטעט פאַר נאַציאָנאַל־שוץ האָט בעשלאָסען ארויסצושיקען קיין אַביסיניען אַ סאַניטאַר־מיסיע, אַסיגנירענדיג צו דעם צוועק 25 טויזענד פונט שטערלינג.

אמעריקאַנישע ארבייטס־פעדעראַציע געגען די איטאַליענער

נ י ו־י אָ ר ק, 16 (ספּ. טעל.)

דער קאָנגרעס פון דער אַמעריקאַנישער אַר־בייטס־פעדעראַציע האָט אָנגענומען אַ שאַרפע רע־זאָלוציע געגען איטאַליען, אויפפאָדערענדיג אַלע מלוכות אין דער וועלט צו אָפּזאָגען פינאַנציעלע און ווירטשאַפטליכע הילף פאַר די איטאַליענער.

שטעלונג פון אונגאַרן

ב ו ד אַ פּ ע ש ט, 16 (ספּ. טעל.)

ענטפערענדיג אויף אַנ'אינטערפּעלאַציע אין פּאַרלאַמענט, האָט דער אויסערן־מיניסטער קאַניא דערקלעהרט, דאָס אונגאַרן האָט אין זשענעווע נישט אָנגענומען קיין שטעלונג נישט געגען דער פעלקער־ליגע און נישט געגען ענגלאַנד, נאָר גע־געז דעם איינזייטיגען אָנווענדען די פּאַקט־אויפ־טראַגען. אונגאַרן — האָט ער געזאָגט — האָט נישט בדעה צו אָפּשוואַכען די פעלקער־ליגע.

מ'שיקט אהז אויפהער די טויט־מכשירים, בהמות און... זעלנער

ר ו י ם, 16 (ספּ. טעל.)

היינט פריה איז אָפּגעשוואומען פון נעאַפּאָל די שיף „פּאַלענצא" מיט אַ לאָדונג פון 3,050 טאָן קריגס־מאַטעריאַלען און 76 אויטאָס. היינט אין אָוועגד איז אָפּגעשוואומען די שיף „ווימינאַלע" מיט 32 אָפיצירען, 884 זעלנער, און געגען־אַעראָ־פּלאַן־ביקסען.

די גרויסע טראַנסאַטלאַנטישע שיפען „לאָמ־באַרדיאַ", „סאַטורניאַ" און „סאַרדיניאַ" לאָדען איי־ליג בהמות, אויטאָס, שפּייז און קריגס־מאַטער־יאַלען.

אין די נאָהענטסטע דריי טעג שווימען אָפּ קיין מזרח־אַפריקאַ 16,000 מאַן.

ערפאָלגען און מפּלות פון אַביסינישע מיליטער־אָפּטיילונגען

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון אַדיס־אַבעבאַ, איז די סיטו־אַציע פון דעם רעכטען פליגעל פון דער איטאַליע־נישער צפון־אַרמעע, געוואָרען זעהר בעדראָהט מחמת דעם, וואָס די אָפּטיילונגען פון ראַס־איִעל האָבען פאָרסירט דעם גרעניץ־טייך מאַרעב אויפ'ן קריזיז באַרענטאָן, און האָבען זיך אַריינגעקראָגען אין דער טיף פון דער איטאַליענישער עריטרעאַ.

אַ לענגערע צייט האָט די איטאַליענישע אָנ־פיהרערשאַפט מיט ערפאָלג פאַראַליזירט די כוונות פונ'ם געגנער; לעצטענס אָבער האָבען די אַבי־סיניער, אויסניצענדיג די בלויז פאַר זיי צוטריט־ליכע בערג־דורכגענג, אָרגאַניזירט אַ גרעסערען מאַרש אויף עריטרעא, וואָס עס איז זיי דאָס מאָל געלונגען.

פּ אַ ר י ז, 16 (ספּ. טעל.)

האַוואַס־אַגענטור איז מודיע פון רוים:

אויף דער גרעניץ פון סאָמאַלי האָט די באָמ־באַרדירונג פון די איטאַליענער אָנגעמאַכט גרויסע היזקות דעם אַביסינישען מיליטער אין ד יראַיאָנען טאַפערע—געבערנאַ—גירעס. גאַראַגעי, אַ וויכטיגער פונקט אין דעם דאָזיגען ראַיאָן וועט אַ ליאַדע ווילע איינגענומען ווערען דורך די איטאַליענער.

דאָס איטאַליענישע מיליטער האָט, מחמת דער רעליגיעזער בעדייטונג פון דער שטאָט, נישט איינ־געאָרדענט קיין לאַגער אין אַקסום, נאָר לאָקירט זיך הינטער דער שטאָט.

דער ערשטער קאָרפּוס פון דער איטאַליעני־שער אַרמעי רוקט זיך אויף דרום פון אַדיגראַט.

פּ אַ ר י ז, 16 (ספּ. טעל.)

האַוואַס איז מודיע פון רוים:

ראַס סעיום, בראש פון א סך מיליטער, גע־פינט זיך אינ'ם ראַיאָן פונ'ם טייך גורומגורא, און ער האַלט ביי אונטערנעהמען גרעסערע אָפּע־ראַציעס אין דער פּראָווינץ סעירע, אויף מערב־זייט פון אַקסום, בכדי צו אַטאַקירען דעם רעכטען פלי־געל פון דער איטאַליענישער אַרמעי.

גלייכצייטיג דאַרף מען זיך ריכטען אויף אַנ־אַביסינישער אָפענזיווע אויף דעם לינקען איטאַליע־נישען פליגעל.

דער ראַס קאַססאַ, בראש פון זיין מיליטער בעוועגט זיך אויף צפון אין דער ריכטונג צו דעסיע און מאַלקאַלע.

ר ו י ם, 16 (ספּ. טעל.)

די באָמבאַרדירונג, וואָס איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען דורך דער 14 און 15 לופט־עסקאַדרע אין וועלכער עס האָבען זיך אגב בעטייליגט ביידע זיהן פון מוסאָליני'ן, האָט אָנגעמאַכט גרויסע חור־בנות ביי די אַביסיניער.

צ. אַ. איז די שטאָט דאַנאָט איינגאַנצען חרוב געוואָרען און די בעפעלקערונג פון דעם ראַיאָן האָט זיך געמוזט אריבערטראָגען ערגיץ אַנדערשוואו.

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.)

לויט ווי מען איז מודיע פון אַדיס אַבעבאַ גרייטען זיך אויפ'ן דרום־פראָנט ביידע צדדים צו דעצידירענדע שלאַכטען. דאָס איטאַליענישע מיליטער בעשטייט דאָ פון 5 דיוויזיעס, וועלכע דיס־פּאָנירען מיט 250 טאַנקען.

דאָס איטאַליענישע מיליטער, אונטער דער אָנ־פיהרונג פונ'ם גענעראַל נאַסיבו, וואָס איז קאָנ־צענטרירט איז די ראַיאָנען פון האַראַר, דזשידזשיגא און טאָמס — בעטרעפט אַנ'ערך 300,000 מאַן.

די ענגלישע פּרעסע איז מודיע פון האַראַר, אַז דער גענ. נאַסיבו האָט דערקלעהרט פאָלגענדעס:

„די איטאַליענער וועלען קיינמאָל נישט איינ־נעהמען אַביסיניען, איידער זיי וועלען אונז אַלע נישט אויסמאָרדען. אמת, מיר לייַ'ען פונ'ם שונא'ס פייער אין דעם ראַיאָן אואַל־אואַל און גערלאגובי, אָבער מיר האַלטען זיך גוט."

די אנפיהרער זעגענען זיך מיט'ן קעניג

אַ ד י ס־אַ ב ע ב אַ, 16 (ספּ. טעל.)

די טעג וועט, לויט'ן אויפטראַג פון קריגס־מיניסטער, אויפ'ן עהרען־הויף פונ'ם קייסערליכען פּאַלאַץ אויפגעשטעלט ווערען אַ מלחמה־געצעלט, אין וועלכען עס וועלען זיך צונויפקומען די אַרמעי־אָנפיהרער בכדי צו געזעגענען זיך מיט'ן נעגוס ערב זיין אַוועקגיין אויפ'ן פראָנט.

אַ גרופּע סוחרים (אין דעם רוב אַראַבער) האָבען איבערגעגעבען דער רעגירונג אַ גרויסע שפענדונג בכדי צו פערבעסערן די בעשפּייזונג פונ'ם מיליטער.

געוועהר פאַר אַביסיניען

אַ ד י ס־אַ ב ע ב אַ, 16 (ספּ. טעל.)

לויט קלאַנגען, וואָס זענען לעת עתה נישט בעשטעטיגט געוואָרען, איז פונ'ם פּאָרט בערבערא (בריטיש סאָמאַלי) אָנגעקומען קיין דזשידזשיגא 30 טויזענד ביקסען מיט קוילען.

אויסלענדישע קארעספּאנדענטען

אַ ד י ס־אַ ב ע ב אַ, 16 (ספּ. טעל.)

אַ טייל פון די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען האָט פערלאָזט אַדיס־אַבעבאַ און איז אַוועק קיין האַראַר.

די זשורנאַליסטען זענען געקומען צו דער דעה, אַז אין דער הויפּט־שטאָט בעקומען זיי אַלץ שווערער אינפאָרמאַציעס וועגען דער לאַגע אויף די פער־שידענע פראָנטען.

קויף א גליקליך לאָס

צו דער איצטיגער I־טער קלאַס

ביי פיינגאָלד'ען אין דער קאָלעקטור

I. A. FAJNGOLD

Łódź, Śródmiejska 8, Tel. 108-99

די בעוואוסטע יודישע שאָקאָלאַד־פאַבריק אין לאָדז „ZŁOTY RAJ" אינהאַבער: ש. האַלפּערן!

מאַכט בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז צו די קומענדיגע יום־טובים איז פּראָזשהען מיט א רייכען אויסוואַהל פון די בעסטע שאָקאָלאַדען און קאַראַמעלען.

פערקויפ'ס־שטעלען: Piłsudskiego 50, Zawadzka 11, Śródmiejska 7

דער בעוואוסטער ניי־ערעפענטער שיך־סאַלאָן L. ODERBERG 33 פּיעטריקאַווער 33 (פריער פּיעטריקאַווער 17)

עמפּפעהלט צום יעצטיגען סעזאָן די לעצטע מאָדעלען שיך

געדענקט ביי שטשעשליווי

צום ווינטער־סעזאָן. א גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילציער און טאָמאַשאָווער סחורות אויף אַנציגער און פּאַלטענס פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, נאַוואָמיעסקאַ 5 5 טעל. 156-09.

געדענקט פּראָנט II שטאָק.

ספרים־געשעפט „מסורה"

וואָסכאָדניאַ 34, פראָנט־געשעפט, אויך איינגאַנג דורכן טויער איז צו בעקומען אלעראַרט שול־ביכער העברעאיש און יודיש מיט 25 פּראָצ. ב י ל י ג ע ר ווי איבעראַל

מחזורים, אויך מיט פּוילישער איבערזעצונג, פּעהנער,

ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, גמרות, סידורים, סליחות, גאַרטלען, קאַפּלען, ציצית, מזוזות, תפילין. פאַר פּראָווינץ גרויסער ראַבאַט. ג ע ד ע נ ק ט ד י אַ ד ר ע ס:

וואָסכאָדניאַ 34, אויך איינגאַנג דורכן טויער. גם אני מודיע שכבר הופיע הספר הנודע „קורות עם עולם ח"ג וח"ד

דאָס בעריהמטע בוך וועגען וועגערישע קראַנקהייטען

„פּאַלשע חרפּה"

פון ד"ר ה. ראָזשאַנער

איז צו בעקומען ביים מחבר:

Łódź, Narutowicza № 9.

„תומכי־אורחים"

פּאָמאָרסקאַ 18, טעל. 266-31

מיר טיילען מיט דאָס אין פער־איינס־קאַנצעלאַריע אַמטירט

אַנ'אַדוואָקאַט

יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 7 ביז 8.30 אָוונט און ערטיילט

יורידישע עצות

פאַר מיטגלידער, שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר אונפערמעגליכע־געצליך אומזיסט.

א מינימאַלען אָפּצאָהל ווערט גע־נומען פאַר דורכפיהרען פּראָצעסען.

די פערוואַלטונג.

Dr. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

שערפּיעץ 37 (בענעדיקטאַ) 6.

נעהמט אָן פון 5—7 נאַכמ.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, הארץ און סקלעראָז־קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145 טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שפּענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַ־טאָרישע פון 9—2 און פון 4—8 אָוונט.

זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטערען-ראט

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאניש)

היינט בייטאג איז אונטערן פארזיץ פונם וויצע-פרעמיער, אינזש. עוגעניוש קוויאטקאווסקי פארגע-קומען א זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט, אויף וועלכען עס איז ארום-גערעדט געווארען דער פלאן פון די ארבייטען, וואס זענען פערבונדען מיט'ן ארייננברענגען א גלייכגע-וויכט אין בודזשעט און מיט'ן צוגרייטען אפשפא-רונגס-פארשלאגען.

גלייכצייטיג זענען בעטראכט געווארען אקטוע-לע פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט די געפיהר-טע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען.

לסוף איז אדורכדיסקוטירט געווארען א געזעץ-פראיעקט וועגען פולמאכטען וואס וועלען גענוי ארומגערעדט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון מיניסטארען-ראט.

ארעסטירט איז בערלין די טאכטער פון וויענער ראבינער ד"ר. טאגליכט

וויען, (יט"א) איצט דערוויסט מען זיך, אז מיט א קורצער צייט צוריק איז אין בערלין ארעסטירט געווארען די טאכטער פון וויענער ראבינער, ד"ר ישראל טאגליכט. פרוי עדיטה טאג-ליכט איז זייט מעהרערע יאהרען אין בערלין לעה-רערין פון יודישער רעליגיע אין אייניגע שולען. זי זאל האבען ארעסטירט געווארען צוליב איהרען א ציימונגס-ארטיקעל, וואס זאל בלומרשט האבען געווען רעגירונגס-פיינדליך. צוערשט איז זי געווען ארעסטירט אין פאליציי-פרעזידיום, פונוואנען מען האט זי אריבערגעפיהרט אין געריכטס-געפענגעניש פון מאאביט, און עס ווערט געגען איהר געפיהרט אנ'אויספארשונג.

איהר מוטער, פרוי ראזא טאגליכט איז אב-געפאהרען קיין בערלין, וואו זי האט זיך בעמיהט וועגען אנ'אינטערוועניר פון עסטרייכישען געזאנדטען ביי דער דייטשער רעגירונג. די אינטערוועניר האט אבער נישט געהאלפען. עס איז אויך געבליבען אהן רעזולטאט די אינטערוועניר פון ערצבישאף קארדינאל דר. וויניצער ביי דעם בונדעס-קאנצלער-אמט. איצט איז דער 74-יעהריגער ראבינער אליין אבגעפאהרען קיין בערלין צו בעמיהען זיך וועגען דער בעפרייאונג פון זיין טאכטער.

רעוויזיעס ביי יודען,

וואס האבען פערקויפט זייערע אונטערנעהמונגען צו אריער

דייטשע רעגירונג שיקאנירט יעדען יוד, וואס נעמט ארויס געלד פון דער באנק

בערלין, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

די לעצטע טעג האט די געסטאפא אדורכ-געפיהרט רעוויזיעס ביי יודען, וואס האבען פער-קויפט זייערע אונטערנעהמונגען צו אריער פאר מזומן געלד.

די רעוויזיעס ווערען אדורכגעפיהרט אונ-טער'ן מאנטעל פון זיכערען די וואליוטע און נישט ארויסשמוגלען דאס געלד קיין אויסלאנד. די יודען, וואס נעהמען ארויס מעהר ווי 500 מארק פון די בענק, ווערען אויסגעפארשט, צו וועלכען צוועק זיי דארפען דאס געלד.

ווי מ'גיט איבער שטעהען די רעוויזיעס אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די דייטשע רעגירונג איז ענטשלאסען די יודען אינגאנצען ארויסצו-שטויסען פון ווירטשאפטליכען לעבען, מ'דארף זיך דעריבער ריכטען, אז די יודען, וואס האבען ליק-ווידירט זייערע געשעפטען, וועלען אנטרעפען אויף שיקאנעס מצד דער מאכט, אויב זיי וועלען דאס געלד וועלען אינוועסטירען אין אנדערע אונטער-נעהמונגען.

לאדזער נייעס

פארלעזונג פון ל. מלאך

רייזע-איינדרוקען פון איצטיגען מערב-אייראפא

דער בעקאנטער דיכטער ל. מלאך, דער אויטאר פון דער בעריהמטער דראמע „מיסיסיפי" האט לעצטענס געמאכט א רייזע איבער מערב-אייראפע. ער האט בעזוכט א גאנצע רייה לענדער, ווי פראנקרייך, בעלגיען, ענגלאנד, צולעצט איז ער געווען אין איטאליען.

אין איטאליען איז ער געווען גראד, ווען עס האט זיך דארט אנגעהויבען די צוגרייטונג צום קריג מיט אביסיניען. ער האט בייגעוואוינט די אלע פארבערייטונגען צום קריג, און די מאביליזאציע. ער האט גלייכצייטיג אויך בעזוכט א רייה שטעט אין איטאליען, זיך בעקאנט מיט'ן לעבען פון די פאשיסטישע ארגאניזאציעס און מיט'ן לעבען פון די ארבייטער.

ל. מלאך איז בעקאנט מיט זיין שנעלער אויפפאסונג פון געשעהענישען און גיט זיי איבער אין א זעהר לעבעדיקער, אינטערעסאנטער רע-פארטאזש-פארם.

צוריקקומענדיג קיין פוילען, וועט מלאך האל-טען א רייה פארלעזונגען וועגען זיין לעצטער רייזע און ספעציעל וועגען זיינע איינדריקען פון פאשיסטישען לעבען אין איטאליען, וועגען דער שטימונג, וואס הערשט דארט אין שייכות מיט'ן קריג אין אביסיניען.

אזא פארלעזונג וועט ער אויך האבען ביי אונז אין לאדז זונטאג. דעם לעצטען טאג סוכות אין אוונד.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 17-טען אקטאבער

6.34 — גימנאסטיק. 6.50 — פליטען. 8 — אוידיציע פאר שולען. 11.57 — צייט-סיגנאל. 12.03 — ידיעות, 12.15 — מוזיק. פריהמארגען. 1 — פליטען. 1.30 — „די שענסטע פליטע". 3.12 — בערזע. 3.25 — עקספארט. 3.30 — קאנצערט. 4 — אוידיציע פאר יונגערע קינדער. 4.30 — פלי-טען. 4.45 — „גאנץ פוילען זינגט". 5 — רעפע-ראט. 5.15 — קאנצערט. 5.45 — פון יוזעף פיל-סודסקי'ס שריפטען. 6 — פארטעפיאן - קאנצערט. 6.30 — רעפעראט. 6.45 — פארטעפיאן-קאנצערט. 7.20 — רעקלאמע - קאנצערט. 7.35 — ספארט. 7.50 — אקטועלער שמועס. 8.45 — אוונט-ידיעות 9 — הערשפיל. 9.35 — „אונזערע לידער". 10 — קאנצערט. 10.35 — פליטען. 11 — ידיעות קא-מוניקאטען. 11.05 — מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	90.50
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע		—	41.25
4 „	דאלארובקא		—	52.80
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			62.50
5 „	ווארשאווער ש.-ב.		1934	54.50
5 „	לאדזער			49.50
ענגלישער פונט	—	—	—	26.10
דאלאר אפיצ.	—,5,31	נישט-אפיציעל	—	5.35
גאלד-דאלאר	—	—	—	9.08
גאלד-רובל	—	—	—	4.84
דייטשער מארק	—	—	—	1.48

ד-ר.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 17-125
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

שוין מארגען

הויבט זיך אן די ציהונג פון דער 1-טער קלאס. א זעהר קליינע צאהל לאסען זענען פערבליבען. גוט טון וועט דער, וועלכער וועט נאך היינט קויפען א לאס אין דער גליקליכער קאלעקטור פון י. וואלאנאוו, פיעטריקאווער 11 און 72 קאנטא פ.ק.א. 141795.

פאראגראפען און ארטיקלען

דער נעכטיגער טאג אין זשענעווע

זשענעווע, 16 (ספ. טעל.)

דער געהילפס-קאמיטעט פאר געגענזייטיגער הילף האט זיך היינט בעראטען וועגען אנווענדען דעם פאראגראף 3 פון ארטיקעל 16 פונם פאקט וועגען די פרינציפען פון געגענזייטיגער הילף צווישען מלוכות, וואס ווענדען אן סאנקציעס.

5 בייטאג איז פארגעקומען א זיצונג פונם קא-מיטעט פון 18, אויף וועלכען עס איז נאך א לענ-גערער דיסקוסיע אנגענומען געווארען די רעזאלו-ציע פונם געהילפס - יוריסטען - קאמיטעט און דער ראפארט פון געהילפס-קאמיטעט פון די מיליטערי-שע עקספערטען.

פוילען בעטייליגט זיך אין די סאנקציעס געגען איטאליען

זשענעווע, 16 (ספ. טעל.)

דער שטענדיגער פוילישער דעלעגאט ביי דער פעלקער-ליגע ,מינ. קאמארניצקי, האט א-ויסגע-שיקט צום גענעראל-סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע א געשריפט, אז די פוילישע רעגירונג האט בעשלאסען נאכצוקומען די פראפאזיציע נומער 1 פונ'ם קאארדינאציע-קאמיטעט פונ'ם 11 אקטא-בער 1935.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

פון די מיניסטארען-אמטען.

נעכטען זענען פערענדיגט געווארען די ענינים, וואס זענען פערבונדען מיט'ן איבערנעהמען די אמטען דורך דעם נייעם רעגירונגס-שעף און די ניי-נאמינירטע מיניסטארען.

צ. א. האט דער פרעמיער קאשטשאלקאווסקי ענדגילטיג איבערגעוויזען די פונקציעס פון זיין געוועזענעם רעסארט — דעם אינערן-מיניסטעריום — דעם נייעם מיניסטער וולאדיסלאוו ראטשקעוויטש.

פאליטישע נייעס.

דער אינערן-מיניסטער ראטשקיעוויטש האט נעכטען אפגעשטעלט וויזיטען דעם גענעראל - אינספעקטאר פון דער ארמעע רידז שמיגלי, די מארשאלקעם פון סיים און סענאט. דעם ג. פרעמיער סלאוועק, פרעזעס קזשעמינסקי, דעם ערשטען פרעזעס פון העכסטען געריכט סופינסקי און דעם קארדינאל קאקאווסקי.

* * *

דער סיים-מארשאלעק צאר, האט אויפגענומען דעם וויצע-אגראר מיניסטער ראטשינסקי.

* * *

דער וויצע אויסערן-מיניסטער שעמבעק, האט אויפגענומען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר אין ווארשא לעאן נאעל, אויך דעם נייעם יוגאסלאווישען קאנסול.

שטראפען פאר נישט איינצאהלען צום טערמין דער אובעזפיעטשאלניע

די סטאראסטווע האט פאר נישט איינצאהלען צו דער צייט אין דער „אובעזפיעטשאלניע" די בייטראגען בעשטראפט: דעם בעקער מ. זילבערבערג — 125 זל. אדער 5 טעג ארעסט. דעם דרוקעריי-בעזיצער ראשעווסקי — 100 זל. אדער 7 טעג ארעסט דעם עקספעדיטאר נאוויצקי — 75 זל. אדער 5 טעג ארעסט. בלעכער קאמינסקי — 25 זל. אדער 2 טעג ארעסט און דעם זאדע-וואסער פאבריקאנט סטארא יעווסקי — 10 זל. אדער 1 טאג ארעסט.

וועגען געשוואוירענע בוכהאלטארען ווענדונג פון מיניסטעריום.

דאס מיניסטעריום האט זיך געווענדעט צו דער האנדעלס-קאמער אויפצוגעבען קאנדידאטען אויף געשוואוירענע בוכהאלטארען.

א נייער פליה-פלאץ ווערט געבויט

דער אינערן-מיניסטער האט בעאויפטראגט דעם רעגירונגס-קאמיסאר, צו ענטאייגנען פלעצער אויף צו בויען דעם פליה-פלאץ פאר דער ציוויל-בעפעל-קערונג. ענטשעדיגונג וועלען די אייגענטימער פון די פלעצער בעקומען בעצאהלט פון דער פינאנץ-קא-מער.

טונקעלע פערשווינען און גאסן-יונגען טעראריזירען די פרידליכע איינוואוינער.

די איינוואוינער פון דער געגענד ביים אפאל-סקי-פלאץ, האבען זיך געווענדעט צו דער אויפזיכטס מאכט מיט א ביטע וועגען די טונקעלע פערשווינען און גאסען-יונגען, וואס טעראריזירען די איינוואוי-נער פון יענער געגענד.

וויציגער איינפאל פון א געהיים-אגענט

אין וואוועה, הינטער ווארשא, האבען געהיים-אגענטען אנגעטראפען צוויי יונגלעך טראגען א שטייג מיט טויבען. מחמת דעם, וואס ביי די געהיים-אגענטען איז ענטשטאנען א חשד, אז די טויבען שטאמען פון א גנבה, איז איינער פון זיי געפאלען אויף א וויציגער המצאה, ער האט ארויס-גענומען צוויי טויבען און צוגעבונדען צו די פיסלעך צעטעלעך, אז אין 17-טען קאמיסאריאט געפונען זיך 25 טויבען, וואס שטאמען מסתמא פון א גנבה, און די טויבען געלאזט אוועקפליהען.

אין א שעה ארום האט זיך אין קאמיסאריאט געמאלדען א געוויסער יאן קוויאטקאווסקי, וועלכער האט דערקענט זיינע טויבען.

„די אינטערנאציאנאלע" כלה.

יודיש מעדעל געהט 4 מאל איבער פון איין גלויבען צום אנדערן און צום סוף האט זי חתונה מיט א יוד א זקן.

ביים רב טרייסטמאן איז די טעג פארגעקומען די חתונה פון אנ.אריגינעל פארל.

דער חתן איז אלט 60 יאהר, א סוחר, וואס האט זיך געג'ט מיט דער פרוי. די כלה, וואס איז אלט 37 יאהר האט איצט חתונה צום פירטען מאל. אלס 19-יעהריג יודיש מעדעל האט זי זיך גע'שמד'ט און חתונה געהאט מיט א קאטאליק. א קורצע צייט שפע-טער, וועלענדיג בעקומען א גט, איז זי איבערגע-גאנגען צו פראוואסלאווע און חתונה געהאט צום צווייטען מאל. שפעטער האט זי זיך גע'גט מיט'ן צווייטען מאל. שפעטער האט זי זיך גע'גט מיט'ן נעלישען גלויבען און חתונה געהאט מיט אנ'עוואנ געליק. דער דריטער מאן איז אבער באלד נאך דער חתונה געשטארבען און איצט האט זי חתונה גע-האט צום פירטען מאל. דאס מאל שוין מיט א יוד.

Łódź, Zawadzka 11
tel. 202-86
A. Ogórek
אין גוטע קוואליטעט בעקומט מען נור ביי
מאדערנע דאמען-שיך
בעמערקונג: א ספעציעלע אפטיילונג פון מענער-שיך

פון פאלק. סלאוועק ביז פרעמ. קאשטשאלקאווסקי
ענדערונג פון די מענשען — ענדערונג פון סיסטעם

אין שייכות מיט דער לעצטער רעגירונגס ענ־דערונג שרייבט ד"ר טהאן אין „נאווי דזענניק" צווישען אנדערע פאלגענדעס:

„מיר האבען הייסט דאס א נייע רעגירונג. צי דאס איז פאקטיש א „נייע רעגירונג" אדער נאר א געענדערטע פירמע, וואס פאסירט לעצטענס נישט זעלטען? עס דוכט זיך אז דאס מאל אפילו אין א געוויסער מאס א פאקטישע ענדערונג פון דער רעגירונג. ה׳ זינדראס קאשטשאלקאווסקי רעפ־רעזענטירט א אנדערען סיסטעם א אנדערע מענ־טאליטעט, א אנדערע איינשטעלונג א אנדערע אינטערפרעטאציע פון דעם בעגריף רעגירונג, ווי זיין פארגענגער. מען האט דעם איינדרוק, אז אין דער „הויך" איז ענדליך מיאוס געווארען די דא־זיגע גלענצענדע איינזאמקייט, וואס עס האט זיך אזוי אויסגעקליבען ה׳ וואלערי סלאוועק. „אין דער הויך" איז מיאוס געווארען דאס שטאלצע זיצען אויפ׳ן אלימפ, ווייט פון גרויען המון, וועמען עס איז ערלויבט געווען צו קוקען און בעוואונדערען און העכסטענס אביסעל צו בעטען אבער נישט זיך צו דערנעהנטערען נישט אז ה׳ סלאוועק איז געווען א טיפ פון א אנטי־פאלקסטימליכען פאליטי־קער — ער איז נאר געווען א רעגירונג אהן פאלק, צופיל יאהר האט ער פערבראכט אויף קאנספירא־טיווע ארבייט, אז ער זאל קענען אזוי פולשטענדיג אנזעהעוודיג פאר אלע. אויפ׳ן הויכען פיעדעסטאל אויף וועלכען הער סלאוועק האט זיך בעזעצט איז ער געווען גאנצענגליך פאר׳ן פאלק.

... האט מען דעריבער, ווי נאר מען האט דערזעהען „אין דער הויך", דעם דאזיגען געפעהר ליכען דיסטאנץ צום פאלק, בעשטימט א פאלי־טיקער ,וועלכער האט נאך זיינע קאנספיראטיווע אויפטוען געהאט די מעגליכקייט צו קומען אין בע־ריהרונג מיט די פאלקס מאסען, ה׳ קאשטשאלקאוו סקי, אין פאקטיש. מעגליך אז טעא"עטיש נישט, בעדייטענד מעהר פאלקסטימליך ווי זיין פארגענ־גער. ער איז געווען דעפוטאט מיט א גאנץ דייט־ליכער פאליטישער פיזאנאמיע ,פונקט אזוי ווי זיין דעמאלדיגער קלוב קאלעגע קאזשימירזש באר טעל. ער איז אויך געווען מיניסטער אבער דאס בעדייט שוין נישט אזוי פיל ווי דאס, אז ער איז געווען אויך וואיעוואדע, דאס איז דאך א פראק טישער אמט. וואס דערנעהנטערט צום פאלק און שטעקט אין דער פולקייט פון פולסירענדיגען געזעל־שאפטליכען לעבען. אויף אזא אמט נעהמט יעדע ־זאריע אן געזונדע לעבענס פארבען. ער איז אפילו געקומען אין בעריהרונג מיט דער אדמי־ניסטראציע פון א גרויסער שטאט. מיט איין ווארט ער האט געהאט גענוג געלעגענהייטען און מעג־ליכקייטען צו בעקומען פראקטישע ערפאהרונג און דאס ברענגט ער אלס ווערטפולען און גרוי־סען קאפיטאל צו זיין הויכען און אזוי זעהר פעראנטווארטליכען אמט.

וואס קען די בעפעלקערונג פון איהם ערווא־רטען ? קודם־כל מסתמא, אז ער וועט ליקווידירען אלע פרינציפיעלע פעהלערען פון זיין פארגענגער. ער וועט זיך נישט אויפבויען קיין שום אלימפ און וועט צושטערען דעם, וואס עקזיסטירט. דער נייער פרעמיער וועט זיך מסתמא בעמיהען צו זיין — לאמיר זאגען : א פאפולערער פרעמיער. פערשטעהט זיך דאס ווארט „פאפולער" דארף מען נעהמען אין גרעסטען און איין זיין אמוויייגסטען אגיטאטארי־שער בעדייטונג, פאפולער פון ווארט פאפולוס, פאלקסטימליך, פאר׳ן פאלק און מיט׳ן פאלק. קודם כל אנזעהעוודיג פאר׳ן פאלק, און אפשר וועט ער זיך אויך בעמיהען צוריקצושטעלן אין א געוויסער מאס די „פארטיאישקייט" פון די פערגאנגענע צייטען. דאס איז נישט קיין וויץ. מען האט פאקטיש אזוי פולשטענדיג פערניכטעט די פארטייען און בעזייטיגט פון יעדער השפעה אויפ׳ן עפענטליכען לעבען ,אז דאס דאזיגע לעבען איז געווארן פאר־בלאזן -- נאכמעהר בלוטלאז, כמעט טויט. מען דארף אביסעל לעבען אריינפיהרען אין דעם רעגירען אז די רעגירונג זאל וויסען ,אז דאס איז א לעבע־דיגער ארגאניזם, וועגען וועלכען מען דארף זארגען.

און אויב עס וואלט געווען ערלויבט צו געבען א עצה דעם פרעמיער וואלט כדאי געווען איהם צו זאגען ,אז ער זאל זעהר פארזיכטיג און בעשיי־דען זיך בענוצען מיט דאקטרינען פון ה׳ צאר, דעם איצטיגען סיים.מארשאלעק. ווידער אזא איב־טערעסאנטער פאל : א מענש, פערשטעהט זיך א העכסט עהרליכער, דער ערענטליכסטער פאליטי קער, דער הייסטער פאטריאט, אבער ער האט צופיל שפעקולאטיווע טעאריע ,וואס וועט זיך קיינמאל נישט בעריהרען מיט דערווירקליכקייט, די אנזעהעוו דיגע פרוכ פון דער דאזיגער גרויער טעאריע", איז די נייע קאנסטיטוציע מיט נישט איין ספעקולא־טיווע איבערגעוויקס און אין דער ערשטער רייהע די וואהל־ארדינאציע, אפשר די פערקריפעלטסטע אין איראפא, מיט איין ווארט א גרויע טעאריע, אזוי גרוי, אז עס איז אין איהר נישט פארהאן קיין טראפען רויט און לעבעדיג בלוט. פון אזא טע־אריזירען מוז זיך א פראקטישער פאליטיקער האל־טען פון דערווייטענס, לאמיר האפען אז הער קאשטשאלקאווסקי וועט אזוי האנדלען.

און אויב עס וועט אזוי זיין שטעלט זיך די פראגע וועלכע וואלט זיך געוואלט ארויסזאגען אין א שטילען פליסטער: צי וועט דער פרעמיער פאקטיש וועלען אויפהאלטען די איצטיגע געזעצגע בערישע קערפערשאפטען? צי וועט ער נישט וועלען בעסער צו קומען אין קאנטאקט דירעקט מיט׳ן פאלק און זיך מיט איהם אדורכשמועסען אדער ער אנערקענט דעם איצטיגען סיים פאר זיין זיין בעפולמעכטיגטען ? און אז ער וואלט געהערט א נעגאטיווען ענטפער צי וואלט ער נישט בעסער געוואלט געבען דער „איבריגער" בעפעלקערונג, וועלכע איז בעת די וואהלען נישט געקומען צום ווארט, די מעגליכקייט אויסצודריקען איהר פרייען און נישט אויפגעצוואונגענעם ווילען ?

פערשטעהט זיך — דאס זענען שרעקליך דרייסטע קאנצעפציעס, אבער שליסליך, ווער קען פאר־אויסזעהען, וואס פארא געדאנקען עס קאנען גע־בוירען ווערען אין קאפ פון א פאליטיקער ,וועלכער וויל בעקומען דעם צונאמען — דער פראקטישער !

יעדענפאלס בעדייט דער וועג פון ה׳ סלאוועק צו ה׳ קאשטשאלקאווסקי׳ן א פארטשריט. ווי גרויס דער דאזיגער פארטשריט איז וועט ערשט בע־וויזען די צוקונפט און אפשר נישט די גאנץ ווייטע.

טראגישער בארבאריזם פון די קאמפען אין אביסיניע

מיר ברענגען היינט דעם צווייטען בעריכט פון קריגס־פלאץ פון דעם בעקאנטען קריגס ־ קארעס־פאנדענט רוסוף פון דער טערקישער צייטונג „מי־לעד". מיר ברענגען מיט געוויסע קירצונגען דעם בעריכט, וואס בעציהט זיך אויף דעם פערנעמען פון אדיגראט.

די פיעכאטע אפטיילונגען האבען איבערגעשטי־גען אין דעם שטויב, וואס זיי האבען אויפגעהויבען די אויטאס מיט די אפטיילונג מאטאריזירטער פיעכאטע... זיי זענען פעשוואונדען געווארען אין די בויגונגען פון די וועגען. עס איז נאך געווען נאכט, ווען די פיעכאטע אפטיילונגען האבען דערפיהלט די גרויע דונסטען פון טייך מארעב. די פיכטקייט פון די דונסטען האט זיך אדורכגעריסען דורך די פערשווייסטע צוליבען מארש, דינע לייווענטע מונדי־רען. זיי האבען זיך אפגעזעצט מיט א קאלטען פי־בערהאפטען שוויס אויף דעם שטאהל און האלץ פון די ביקסען. דער טערמאמעטער האט געוויזען נול גראד. דארט וואו דער וועג איז געווען ברייטער האבען אין אנ׳אויסגעבויגענער פאזיציע אפגערוהט די טאנקס. עס האט פון זיי געשלאגען א פראסט פון אפגעקיהלטער שטאהל.

פריהמארגענס ווען די ערשטע שטראהלען פון דער זון האבען בעלויכטעט דעם שפיץ פון בארג סויאירע, וואס איז 3000 מעטער הויך — זענען די אפטיילונגען געשטאנען ביים טייך, און דעם נעפעלדיגען שלייער פון טייך, וואס האט געפארע־ווערט האבען זיך שטיל בעוועגט לודקעס, אויף דער בריק, וואס איז געווען בעדעקט מיט שטרוי זענען געגאנגען די פיעכאטע אפטיילונגען און זיי זענען פערשוואונדען געווארען הינטער די קליינע בערגלעך. די זון און די צייט לויפען שנעלער. אין א שעה נאך זונען אויפגאנג — האט זיך אנגעהויבען א היץ — דער אנזאג פון א נארמאלען טאג. פון יענער זייט איבערן טייך מארעב זעהט מען סילוועט־קעס פון בעוואפענטע מענשען, זיי זאמלען זיך אין גרופען און מען זעהט ווי זיי רעדען וועגען דער בעוועגונג פון ריזיגען שלאנג פון דער איטאליעני־שער פיעכאטע. די פיעכאטע געהט פארווערטס. א שלאנג אויף דער לענג פון איבער א קילאמעטער. אויפן וועג בעוועגען זיך אויך טאנקען, לאסט־אויטאס און קאוואלעריע גרופען.

אויפן לינקן פליגעל ביים פוס פון בארג־קייט האט זיך דערהערט א שאס, א צווייטער, א דריטער, צו־זאמען אפשר א 20 און ווידער א שטילקייט, ווידער דער מארש, קורצע בעפעהלען, צווישען וועלכע מען הערט דאס רוב „אוואנטי".

אין דער היץ פון ערשטען טאג פון אנגריף האבען געטרינקען די איטאליענער וואסער פון די פלע־שער. עס ענדיגט זיך דער טהאל און עס הויבט זיך אן דאס ארויפקלעטערן אין דער הויך. די קאלומנע מיליטער שניידט זיך איין צווישען אדיגראט און אדוא. פון די משופע׳דיגע זייטען בערג הויבען זיך אן ארא[פ]צוקייקלען ריזיגע שטיינער. עס דערהערען זיך ווידער עטליכע שאסען. דאס געאיבטע אויער פון אונטעראפיצער רעכענט איבער: — א 30 ביק־סען שיסען.

פון דעם שטויב, וואס זיי הויבען אויף זעהט מען אז די קוילען פאלען צו נאהענט און זיי קענען דעריבער קיין שאדען נישט אנטאן. עס ווערט ווידער שטיל, אזוי ווי זיי וואלטען זיך פערשעהמט, וואס זיי טראגען נישט ווייט. אבער ווען די סעקציעס האבען זיך אביסעל דערנעהנטערט, האבען בליי און שטאהל פון בעסטען געוועהר, וואס עס האבען בע־נוצט די זיידעס פון די אביסיניער, גרייפען איצט אן אויפן בארג, ווידער האט אנגעהויבען צו זומען און צו קלאפען פונם צוזאמענשטויס צווישען מעטאל און שטיינער. אלס ענטפער האט זיך דערהערט דאס אי־טאליענישע פייער און די מלחמה איז אריין אין איה רע רעכט. ס׳האבען אנגעהויבען פייפען די מאדערנע קוילען און שניידענדיג די לופט האבען זיי זיך אנ־געקלאפט אין די שטיינער. פון די שטיינער זענען אפגעשפרינגען שטיקער אין די פנים׳ער, און עס איז געפאלען די קאמאנדא — „פאל אנידער!"

און זיי זענען געפאלען: שטיל און מיט א קרעכץ עס האבען זיך דערהערט רופען: סאניטארען! סאני־טארען !...

עטליכע מאשינען ־ געוועהרען האבען ווי משוגע געשאסען מיט בליי און דער רוקען פון בארג האט געדרויבערט מיט קורזש. די סילוועטקעס פון די אביסיניער האבען פון א שטח פון עטליכע הונדערט שריט זיך געריסען צו אנ׳אטאקע. זיי האבען עפעס געשריגען, געגעבען ציינענס, שנעל געלאפען לענג אויס דער פייער־ליניע. די איטאליענישע פיעכאטע האט אלס אנגעגריפען. דער טויזענט מעטער שטח האט זיך פערקלענערט פון מינוט צו מינוט. פון הינטען האט א דונער ־ געטון א הארמאט. די אבי־סיניער זענען שטיל געבליבען און אין א מאמענט ווען די אפטיילונג האט זיך אויסגעגלייכט און גע־נומען אטאקירען האט קיין איין שאס פון דער אנ־דערער זייט נישט פראטעסטירט געגען אנגרייפער. די פערשוויצטע פיעכאטע האט געשריען : „עוויווא".

ווען די פיהרער פון די סעקציעס און פון דער קאלומנע האבען זיך געפינען ביי איינינע טויטע קערפער פון אביסיניער, אבסערווירענדיג דאס ווייטערדיגע רוקען זיך פון דער פיעכאטע האט זיך ער־געץ פון רעכטס דערהערט א דונער פון א באטעריע. אין א פערטיפונג ליגען עטליכע... איינס, צוויי... 8 טויטע אביסיניער. צוויי זענען געפאלען אין לויפען, און די איבעריגע אין א פערטיידיגונגס פאזי־ציע; איינער אזוי ווי ער וואלט געקניהט. עס איז קלאר זיי זענען טויט. אין דער דאזיגער מלחמה, האט מען אבער נישט קיין צוטרוי אפילו צו דער־הרג׳עטע. פון 100 שריט ווייט „שטעלען פעסט" די איטאליענישע שיסער דורך שאסען צי זיי זענען טויט. דער קניהענדער טויטער קערפער פאלט אויף א זייט, בעווייזענדיג צום צווייטען מאל דורך א צושמעטערטען שארבען, אז ער איז טויט. די פנים׳ער פון די דער׳הרג׳עטע אביסיניער פון וועל־כע איך האב געזעהען א הונדערט, רעדען עפעס וועגען א מערקווירדיגער רוהיגקייט. עס זעהט אויס, אז זיי שטארבען פונקט אזוי, ווי זיי קוקען אויף די בערג, אויף די בהמות, אויף דער גאנצער אומ־געגענד, וואס איז זיי בעקאנט פון קינדרווייז אן.

...די ליימענע כאטקעס פון אדיגראט זענען פערשוואונדען געווארען אונטער דעם אויפרייס פון די גראנאטען. די שטאט האט געברענט פון אלע זייטען זענען געקומען די גרויע קאלומנעס אסקא־ריסען און איטאליענער.

ווען די שטאט איז איבערגעגאנגען אין די הענד פון די פערכאפער און זייערע רייהען האבען מאר־שירט איבער די דאזיגע מערקווירדיגע געסלעך, איז די דזשאוואנעצא פון עפעס אנ׳איטאליענישע אפ־טיילונג נישט געווען אויפן ארט. די בערג טויטע קערפערס אין די אקאפעס פאר דער שטאט און אין די געדרעהטע געסלעך פון דער שטאט, צווישען די חורבות און רואינען, וואלט ניכער געפאסט — א טרויער מארש.

דער צוריק־טריט פון די אביסיניער איז געווען א בלוטיגער. אויפן רוקען פון די אפטיילונגען פון נעגוס מיליטער האט אנ׳עסקאדרע פון יאנ־אעראפ־לאנען אויסגעפיהרט מורא׳דיגע קונסט־שטיק. דער טויט האט דא טריאומפירט און געכיכיקעט מיט דעם אונאויפהערליכען געקלאפעריי פון ביקסען פון די שנעלסטע עראפלאנען.

צווישען א גרופע געפאנגענע האט זיך געפינען א פערוואונדעטער אביסיניער. דער פוס איז געווען באנדאזשירט מיט שטיקער פון צוריסענע הויזען. דער אונטערשטער טייל קערפער איז געווען אין בלוט. די געפאנגענע האבען עפעס גערעדט צווישען זיך שטילערהייט. די איטאליענישע סאלדאטען האבען מיט חשד געקוקט אויף זיי. זיי טראכטען וועגען אנטלויפען?! זיכער נישט. דער פערוואונדעטער האט גערעדט וועגען עפעס אנדערש. נאך א פאר ארויסגעזאגטע ווערטער צו זיינע חברים האט זיין בליק ווי געוואונדערט איבער די צושטערטע בנינים פון דער שטאט. אנדערע האבען דאס זעלבע געטון. אפשר האבען זיי גערעדט וועגען די אייגענע צו־שטערטע הייזער, אפשר זענען זיי געשטאנען פונקט געגענאיבער זייערע חורבות? ווער קען דאס פעסט־שטעלען? ווי הייסען זיי, וואו האבען זיי געוואונט פאר דעם — אין שטאט, אויפן דארף, אין די בערג?

— וואס וועט מיט זיי זיין? — האט געפרעגט א זעלנער דעם אונטעראפיצער.

— איך ווייס נישט, עס איז נישט געווען קיין בעפעהל..... אבער, וואס אינטערעסירט דאס דיך?

וואס איז מיט זיי געווארען — איז נישט בע־וואוסט. דערווייל איז דערויף נישט פערהאן קיין ענטפער. אבער דאך נישט קיין ווילדער מארד פון שוצלאזע? ווייל עס וואלט דאך בעקומען אין קאפ אריין די גאנצע קולטור, וואס האט געגעבען אייראפא, אזש דריי ציוויליזאציעס.

מלחמה און געזעץ — לעכערליך, אבער מלחמה און ווילקיר — דאס איז א טראגישער בארבאריזם...

פוילישע אינטעלעקטועלע פעראורטיילן די נירענבערגער געטא-געזעצן
אנקעטע פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

וו א ר ש א, (יט"א) די יודישע טעלעגראפען־אגענטור האט דערהאלטען א רייהע ווייטערע שטי־מען אין איהר אנקעטע צווישען די פוילישע אינ־טעלעקטועלע וועגען זייער שטעלונג צו די נירענ־בערגער געטאגעזעצען. מיר פערעפענטליכען דא די דאזיגע שטימען לויט דער רייהע פון זייער דער־האלטען.

לעאן קרוטשקאווסקי

דער בעדייטענדער פוילישער ליטעראט לעאן קרוטשקאווסקי שרייבט אין זיין ענטפער:

די נירענבערגער געזעצען טרעפען נישט בלויז די יעניגע, געגען וועלכע זיי זענען אונמיטעלבאר געווענדעט. זיי טרעפען זעהר טיף אונז אלעמען, וואס מיר זענען איבערצייגט, אז „מענשליך" הייסט מעהר ווי „נאציאנאל".

בעזונדערס בעליידיגט אונזערע בעגריפען, וואס שטיצען זיך אויף די בעסטע אידעען פון דער מענש הייט, דאס געזעץ „וועגען שוץ פון בלוט", וואס קניפט אן צו די פינסטערע עפאכען פון דער געשיכ־טע, צו די טראדיציעס פון דער פרימיטיווער הארדע, שבט, קלאן.

די פינסטערע שבט־מיסטיק, דער נאציסטישער ראסיזם, אויב ער זאל באמת א לענגערע צייט לאס־טען אויפן לעבען פון דייטשען פאלק, וועט ער אונגעהייער בעדראהען דער צוקונפט פון דער דייט־שער קולטור.

פון דער דייטשער — אלזא, אויך פון דער אל־מענשליכער.

קאזימיעזש טשאפינסקי.

דער בעקאנטער טעארעטיקער פון פוילישען סא־ציאליזם און פרעזעס פון דער ארבייטער ־ יוגענד־בילדונגס ־ געזעלשאפט „טור", קאזימיעזש טשא־פינסקי, שרייבט אין זיין ענטפער אויף דער יט"א־אנקעטע :

איך בעטראכט די „גירענבערגער געזעצען" אלס אייראפעאישען סקאנדאל, די סיבה פון אנ־נעהמען די דאזיגע געזעצען — ווי בכלל פון דער גאנצער אנטי־יודישער אקציע אין היטלער־לאנד, זעה איך דערין, וואס דער היטלעריזם בעדייט צו־גרייטונגען צום קריג, וועלכע פאדערן געוואלדיגע מיטלען, און די דאזיגע מיטלען מוז מען שלעפען פון דער בעפעלקערונג. דער אנטיסעמיטישער (און שאוויניסטישער) שגעון ערלייכטערט די דאזיגע ארבייט, ווייל ער בערוישט דאס דייטשע פאלק מיט ראסען־שנאה.

איך מאך אויפמערקזאם, אז דאס „געזעץ" וועגען בירגערשאפט איז נוגע נישט בלויז די יודען, ווייל עס פאדערט פון „בירגער" נישט בלויז דייטש־בלוט (אדער "קרובה׳ש בלוט"), נאר אויך טרייען דינסט פארן היטלעריזם. אזוי ארום קען א סאציא־ליסט־אריער אין היטלער־לאנד נישט זיין קיין ביר־גער. עס ערוועקט זיך אויך די פראגע, צי וועלען בעקומען בירגערשאפט דער מיליאן פאליאקען אין דייטשלאנד. האבען זיי דאך נישט קיין „בלוט" („קרובה׳שע")! קענען זיי דאך אויך נישט טריי דינען דעם היטלעריזם! וואס אלזא וועט מיט זיי זיין? אויף דער פראגע האט אויפמערקזאם געמאכט דער „ראבאטניק" און אויך דער „קוריער ווארשאווסקי" און „טשאס". דאגעגען האט דער „דזיענניק נאראדאווי" אונטערן ערשטען רושם אנ געשריבען אנ׳ענטוזיאסטישען לייט־ארטיקעל וועגען די „געזעצען", ארגומענטירענדיג, אז זיי זענען א „קלוגער און גערעכטער" שריט און פערגעסענדיג (נאראדאוועס?) וועגען די פאליאקען! דאס איז כאראקטעריסטיש.

וועגען די נירענבערגער „געזעצען" האב איך ברייטער געשריבען אין „ראבאטניק", און דעריבער בעגרעניץ איך זיך צו די אויבען־געבראכטע קורצע בעמערקונגען.

פראפ. בארטעל זאגט זיך נישט ארויס

נעוו. פרעמיער פראפ. קאזימיעזש בארטעל האט אין א בריף צו דער יט"א מיטגעטיילט, אז צוליב דעם, וואס ער האט זיך צוריקגעצויגען פון עפענט־ליכען לעבען, זאגט ער זיך נישט ארויס עפענטליך אין פאליטישע פראגען.

דער פרעזעס פון דער פוילישער וויסענשאפט־ליכער אקאדעמיע, פראפעסאר פון קראקעווער אוני־ווערזיטעט סטאניסלאוו ווראבלעווסקי שרייבט קורץ, אז ער קען דעם וואונש פון דער יט"א נישט ערפילען.

דער פראפעסאר פון פילאזאפיע אויף דער לעמ־בערגער אוניווערזיטעט קאזימיעזש טווארדאווסקי ענטשולדיגט זיך, וואס ער קען נישט ערפילען דעם וואונש פון דער יט"א, ווייל פרינציפיעל נעהמט ער נישט עפענטליך קיין ווארט אין עהנליכע אנגעלע־גענהייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

אַרעסטירט עטליכע געוו. הויכע באַהן-בעאַמטע אין לאָדז
פאַר מיסברויכען און פערשידענע אפּערעס

בשעתו האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם דער אַרעסט פון געוו. הויכע באַהן-בעאַמטע אויף דער לאָדזער פאַבריקס-באַהן און קאַלישער באַהן האָט מיט דעם נאַטשעלניק פון דער וועג-אָפּטיילונג אינזש. דאָמבראָווסקי, וועלכע האָבען געמאַכט די פערשידענסטע שווינדלערייען און אַפּערעס אויף זייערע אַמטען.

ווי מיר דערוויסען זיך זענען נעכטען ווידער אויפ'ן בצפעהל פון אויספאָרשונגס-ריכטער אַרעסטירט געוואָרען אַ רייהע הויכע בעאַמטע פאַר מיסברויכען, ווי אויך פאַר נעהמען ספּעציעלע בעלוינונגען פאַר געבען דאָסטאַווס, ס'איז אַרעסטירט געוואָרען און איינגעזעצט געוואָרען אין טורמע דער לייטער פון דער רעכען-אָפּטיילונג אויף דער פאַבריקס-באַהן אפּאלאַני וואַידינא, ווייטער איז אַרעסטירט געוואָרען דער לייטער פון דער "עכנישער" אָפּטיילונג סטעפאַן פּאַוולאָווסקי, וועלכער האָט אָנגענומען סחורות אין אַ קלענערע צאָהל ווי זיי זענען בעשטעלט געוואָרען און זיי קוויטירט, ער האָט אויך פאַוואָריזירט אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען איהם דערפאַר גוט בעצאָהלט.

ס'זענען אויך אַריינגעזעצט געוואָרען אין טורמע דער זאַוויאַדאָוצע פון דער פאַבריקס-סטאַציע וואַצלאַו קיעק און דער זאַוויאַדאָווצע פון דער קאַלישער סטאַציע יאַן פאשקיעוויטש, די ביידע האָבען געשפּילט אַ בעדייטענדע ראָל ביי די באַהן-בעאַמטע.

דער אַרעסט פון די דערמאָנטע געוו. בעאַמטע האָבען אַרויסגערופען אַ פערשטענדליכע פּראַיצ טערעסירונג פון דער באַהן-מאַכט און ס'ווערען איצט אַדורכגעפיהרט גרינדליכע ענדערונגען אויף די העכערע אַמטען און פיל בעאַמטע ווערען איבער-געפיהרט אין אַנדערע ערטער.

ווי מען שמועסט, וועלען נאָך פאָרקומען ווייטערדיגע אַרעסטען.

אַ קראַנקער יודישער יונגערמאַן
האָט זיך אַראָפּגעוואָרפען פון פערטען שטאָק אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ-גאַס

(—) אין שטאָטישען שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס האָט זיך עהרגעכטען ביינאַכט אַראָפּגעוואָרפען פון פערטען שטאָק דער קראַנקער הע..עך אָרענשטיין און דער'הרגעט געוואָרען אויפ'ן אָרט.

מיר דערוויסען זיך וועגען דעם דאָזיגען שרעקליכען זעלבסטמאָרד פאָלגענדע פּרטים: מיט 3 וואָכען צוריק איז דער 35-יעהריגער אַרבייטער העניך אָרענשטיין, קראַנק געוואָרען, צוליב דעם וואָס די היץ האָט נישט אָפּגעטרעטען האָבען די דאָקטוירים איהם אָוועקגעשיקט אין שפּיטאָל פון דער קראַנקער-קאַסע, דאָרט איז אָרענשטיין פערבליבען ביז ערב-יום-כפור ווען ער איז צוריק אַהיימגעקומען, ער האָט אָבער ווייטער געהאַט היץ און די פאַמיליע האָט אַרויסגערופען דעם ד"ר ט. וועלכער האָט ערקלעהרט, אַז דער קראַנקער האָט אַ געוויקס אונטערן אָרים און מ'דאַרף אַדורכפיהרען אַן אָפּעראַציע, צוליב דעם האָט מען אָרענשטיינען אָפּגעפיהרט אין שטאָטישען שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס, שבת איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען די אָפּעראַציע, וועלכע האָט זיך גאַנץ גוט איינגעגעבען, היינטיגען זונטאָג איז זיין פאַמיליע ביי איהם געוועזען אין שפּיטאָל און אָרענשטיין האָט זיך אויף גאָרנישט בעקלאָגט.

מאָנטאָג אינדערפריה האָט מען מיטגעטיילט אָרענשטיינס פאַמיליע, אַז העניך אָרענשטיין איז געשטאָרבען, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט האָט אָרענשטיין זונטאָג 12 ביינאַכט זיך אַרויסגעוואָרפען פון פערטען שטאָק פון שפּיטאָל-זאַל, די שפּיטאָל-בעדינונג האָט ערשט בעמערקט, אַז אָרענשטיין פעהלט אין זאַל ערשט 5 אַ זייגער פאַרטאָגס.

לויט דער פעראָרדנונג פון דער פּראָקוראַטור איז דער טויטער קערפּער פון אָרענשטיינען גע-פּלמסט געוואָרען און נעכטען איז פאָרגעקומען די לויה, וואָס איז געוועזען די סיבה פון דעם דאָזיגען אויסטערלישען זעלבסטמאָרד איז לעת-עתה נישט בעקאַנט.

אַכטער טאָג אין פּראָצעס פון די 53 אָנגעקלאָגטע
9 עדות אַרעסטירט אין געריכטס-זאַל

אין אַכטען טאָג פון פּראָצעס געגען די 53 בע-שולדיגטע אין שמוגלען מענשען קיין סאָוויעט-רוס-לאַנד, זענען אויסגעהערט געוואָרען די לעצטע עדות.

די עדות זענען מעהרסטענס פון די, וועלכע האָבען געוואָלט פאָהרען קיין רוסלאַנד, זענען אָבער פערהאַלטען געוואָרען ביי דער גרעניץ און דאָ בע-שטראָפט געוואָרען.

צווישען אַנדערע האָבען אויך עדות געזאָגט פּינה רומיאַן און הערש קרינער. צוליב דעם, וואָס די דאָזיגע עדות האָבען בעת דער אויספאָרשונג שווער בעשולדיגט דעם אָנגעקלאָגטען ליפּשיץ און בעת די געריכטס - פערהאַנדלונגען האָבען זיי די בעשולדיגונג צוריקגעצויגען, האָט דער פּראָקוראָר אַבסט פעראָרדענט ביידע עדות צו אַרעסטירען. זיי זענען אַרעסטירט געוואָרען אין געריכטס-זאַל.

היינט וועלען רעדען דער פּראָקוראָר און דאַן די פערטיידיגער.)

היינט און מאָרגען
קענסטו נאָך בעקומען אַ לאָס צו דער 1-טער קלאַס
אין דער גליקליכער קאָלעקטור פון
KAFTAL
לאָדז, פּיעטריקאָווער 54.

אַרעסטירט אַ בעאַמטען פון טאָמאַ-שאָווער מאַגיסטראַט
פאַר פעררעטעריי דינסט-געהיימנישען

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ענטדעקטער אַפערע ביים אימפּאָ"ט פון באַוועל פון אויסלאַנד, זענען בשעתו אין טאָמאַשעוו-מאַזאָוויעצק אַרעסטירט גע-וואָרען די סוחרים מאָזעלשטיין און ברידער טו-שינסקי.

בעת דער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אימיצער פון די בעאַמטע האָט גע-וואָרענט מאָזעלשטיינען, אַז מ'וועט איהם אַרעס-טירען און ווען נישט די שנעלע איינגרייפען פון דער פאָליציי וואָלט מאָזעלשטיין ענטלאָפען און מ'וואָלט נאָך געקענט יואָרעבען זיינע שותפים.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז געפיהרט געוואָ-רען אַן אויספאָרשונג ווער ס'האָט געוואָרענט מאָ-זעלשטיינען און ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דאָס האָט געטון דער בעאַמטער פון מעלדונגס-ביוראָ איזאַק קאַהאַנע.

קאַהאַנע איז אַרעסטירט געוואָ"ען און איינגע-זעצט געוואָרען אין טורמע, ער איז אויך בעפרייט געוואָרען פון זיין אַמט אונטערן פאַרוואורף פון פעראַטען דינסט-געהיימנישען.

געפעלשט אַ טשעק פון 1000 זלאָטיס
און פאַר דער מלאכה בעקומען 2 יאָהר טורמע

(א) דעם 23 אויגוסט איז געקומען צו יעקב קויפמאַן, קילינסקיעגאָ 19 אַ סוחר פון לובלין און זיך אָנגעגעבען אַלס סאלאָמאָן אקאָוויט, דער כלומרשטער אקאָוויט האָט געקויפט סחורה פאַר 2000 זלאָטים, בעצאָהלט 1000 זלאָטים מזומנים און אויף דער רעשט טויזענד זלאָטעס אויסגעשטעלט אַ טשעק אויף באַנק קופּיעצקאַ-קרעדיטאָווי אין לובלין.

דער טשעק איז אין טערמין נישט געצאָהלט געוואָרען און ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען איז אַזאַ פירמע בכלל נישט געווען בעקאַנט און האָט קיינמאָל נישט געהאַט קיין קאָנטאָ.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער געלד-פעלשער איז געווען דער 32-יעהריגער אי-זאַק מאַרטענס פון לובלין, וועלכער איז שוין עט-ליכע מאָל געווען בעשטראָפט.

דאָס שטאָטישע געריכט האָט איהם בעשטראָפט אויף 2 יאָהר טורמע.

לאָדזער דעלעגאַציע אויף די יובילעאום-פייערליכקייטען
פון דזשעקאָו קאַסקאָווסקי

אויף די פייערליכקייטען פון יובילעאום פון 50 יאָהר וויסענשאַפטס-אַרבייט פון דזשעק קאַס-קאָווסקי פון פאַרמאַצעאוטיק אויפ'ן וואַרשעווער אוניווערזיטעט וועלען די לאָדזער פאַרמאַצעווטען זיין פערטרעטען דורך דר. רעמבעלינסקי, מ. סיי-מיצקי, מיכאל ראָזענבלום און וו. דאַנעלשיק.

פאַר נישט אָפּהיטען די זיכער-קייטס-מיטלען אין דער פאַבריק

(א) דער פאַבריקאַנט ישראל מערמעלשטיין פון בעדנאַרסקאַ 16 איז נעכטען געשטאַנען פאַרן שטאָטישען געריכט, ער איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז ער האָט נישט אָפּגעהיטען די זיכערקייט אין דער פאַבריק און צוליב דעם איז דער אַרבייטער אין זיין פאַבריק יאַן דאַבאַש שווער פערוואונדעט געוואָרען דורך דער מאַשין.

מערמעלשטיין איז פערמשפּט געוואָרען אויף 3 חדשים אַרעסט און אָפּלעגען דאָס אויספיהרען די שטראָף אויף 2 יאָהר.

אויסגעהאַקט אַן אויג
פאָהרענדיג אויף אַ ראָווער

(א) אויף קילינסקיעגאָ גאַס איז געשעהען אַ שרעקליכער פאַרפאַל מיט דעם 43-יעהריגען יוזעף ראַגאָוויטש, וועלכער איז געפאָהרען אויף אַ ראָווער, אימיצער האָט געוואָרפען אַ שטיין וועלכער האָט געטראָפען ראַגאָוויטש'ן אין אויג אַריין און איהם אויסגעהאַקט אַן אויג, דער דאָקטאָר פון פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען.
מענער-שוואַכע
נעהמט אָן אין פון 8–11 בייטאָג און 4–9 אָוונד.

Dr. REICHER
פּאָלודביאָווא 28, טעל. 101-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג
ספּעציעלע בעראָטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונט

דאָנערשטאָג,
17
כ'
תשרי תרצ"ה

אָקטאָבער

זון-אויפגאַנג 6.04
זון-אונטערגאַנג 4.38

פּאָבאָר-רשימה פון יאָהרגאַנג 1915

(א) מאָרגען, פרייטאָג, דעם 17-טען דאַרפען זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר-רשימה אין מיליטער-ביוראָ אויף פּיעטריקאָווער 165 די מענער פון יאָהרגאַנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליעס, וואָס הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

N–O

און פון 9. קאָמיסאַריאַט – מיט די אותיות:

G H Ch I J K Ł

מ'דאַרף מיט זיך מיטברענגען אַ פּערזענלי-כען דאָקומענט און אַ רעגיסטראַציע-שיין.

לוסטראַציע פון די פאַבריקען אין לאָדזער קרייז

(א) די פּראָפעסיאָנעלע פעראייגען האָבען אינטערווענירט ביי'ם אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועגען דער אַרבייט אין פּאַביאַניץ, בעלכאַטאָוו, זדונסקאַ-וואָלאַ און זגערזש, וואו די פאַבריקאַנטען האַנאָרירען נישט די קאָלעקטיווע אָפּמאַכען, פער-קלענערען די לוין-סטאַווקעס, צווינגען צו אַרבייטען די אַרבייטער איבערשעהן און ביינאַכט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער אַר-בייטס-אינספּעקטאָר נעכטען אָנגעהויבען אַ לוסטראַציע פון די טעקסטיל-פאַבריקען אין פּאַביאַניץ, ס'וועלען אויך פאָרקומען לוסטראַציעס אין די אַנדערע שטעטלעך.

צי וועלען שוועבעלעך ביליגער ווערען?

(א) אין די ווירטשאַפטליכע ספערען האָט מען לעצטענס בעטראַכט די פראַגע וועגען פּרייז אויף שוועבעלעך, וועלכע זענען, לויט דער מיינונג פון די דאָזיגע ספערען, צו שווער.

דער פאָרשלאַג ווערט מאָטיווירט דערמיט, אַז אין אַנדערע מלוכות ווערען איצט אַדורכגעפיהרט רעדוקציעס פון די שוועבעלעך-קאָנצעסיעס, כדי ביי-ליגער צו מאַכען דעם דאָזיגען פּראָדוקט.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ה. דאַנצער (גערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַדאַ 15), א. גאַרפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), י. כאָנדזשינסקי (פּיעטריקאָווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אַנ-דזשיעיאַ 28), א. שימאַנסקי (פּשענדזאַלניאַנע 75).

מאָרד און זעלבסטמאָרד צוליב איפערזוכט

(א) אין דאָרף דאָבראַ, בזשעזשינער פּאָוויאַט האָט דער 22-יעהריגער זלאַדיסלאַוו טשעשעלסקי צוליב אייפערזוכט דערשאָסען אויף טויט זיין כלה די 19-יעהריגע יוזעפאַ אָבאַרעק און דאַן זיך אַליין דערשאָסען.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פּרעמיערע!
Sylvia Sydney
אין סענסאַציאָנעלען סאַלאָן-פילם א. ג.
דאָס האַרץ פון אַן אינדיאַנערין
אויסער'ן פּראָגראַם:
„די רויטע דאַמע"
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 פריה

מעמאריאל פון די טעקסטיל-ארבייטער
צום ארבייטס-מיניסטעריום

(א) אין לאקאל פון די פראפעסיאנעלע פעראייניגן נאוואטאווישא 50 איז פארגעקומען א זיצונג פון דער הויפט-פערוואלטונג פון טעקסטיל-ארבייטער-פערבאנד וועגן דער לאגע פון די טעקסטיל-ארבייטער, ס'איז בעשלאסן געווארן זיך צו ווענדן צום מיניסטעריום פון געזעלשאפטליכן שוץ. ס'וועט פערלאנגט ווערן איבערצוטראגן דעם קרייז-אינספעקטאריאט קיין פאביאניץ, אין דעם אינספעקטאריאט זאלען אריינגעהען פאביאניץ, זדונסקא וואלא, זעלוב, זגערזש שעראדז און אין אנדערע געגענדען נאהענט פון לאדז. ס'וועט אויך פערלאנגט ווערן צו שאפען אן ארבייטס-געריכט אין פאביאניץ.

פאר נעהמען ליכווע-פראצענטער
אין דער פראצענטניק פערמשפט געווארן אויף 8 חדשים טורמע

(א) לייב טערקעלטויב פון דאלנא 12 איז דעם 1. אפריל 1934 עקסמיטירט געווארן פון זיין וואוינונג און האט זיך געווענדעט צו מאטעל שטיינמעסער, אז ער זאל איהם בארגען 200 זל. אויף פראצענט, כדי ער זאל זיך דינגען א נייע וואוינונג.

שטיינמעסער האט געבארגט, אבער אויף אזעלכע קאמבינירטע בעדינגונגען, אז טערקעלטויב האט ביזן 1. סעפטעמבער בעצאהלט 180 זל. פראצענט און פון דער סומע איז גארנישט אראפגעגאנגען.

טערקעלטויב האט דעריבער פערקלאגט שטיינמעסערן פאר ליכווע.

נעכטען איז שטיינמעסער געשטאנען פארן שטאטישען געריכט און איז פער'משפט געווארן אויף 8 חדשים טורמע.

געגעסען וויפיל ס'האט זיך נאר געלוסט
אבער צו בעצאהלען איז נישט געווען

(א) אין רעסטאראן „ווערסאל", פיעטרקאווער 47 זענען געקומען 2 פערשוין און זיך געהייסען געבען א לוקסוס-מיטאג מיט אלקאהאל, די רעכנונג האט בעטראפען 100 זלאטיס, ווען ס'איז געקומען צום בעצאהלען האבען די חברה-לייט ערקלעהרט, אז ס'איז לאוו כסף בכיס.

מ'האט גערופען פאליציי און מ'האט זיי אויסלעגיטימירט, דאס זענען געווען מארצעלי מאזור און קאזשימירזש זיף.

צוויי זעלבסטמארדען
איינער זיך אויפגעהאנגען, איינער איבערגעשניטען דעם בויך

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג אויף בושעזשינער 92 איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויפהענגען זיך דער 63-יעהריגער עדווארד סאביערי. ער האט זיך אויפגעהאנגען אויף א האק, וועלכען ער האט אליין אריינגעקלאפט אין וואנד. ווען מ'האט בעמערקט דעם זעלבסטמארד האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע, אבער דער דאקטאר האט נאר געקענט קאנסטאטירען דעם טויט.

* * *

אויף לובעלסקא 12 איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער 41-יעהריגער ראמאן אגינסקי, וועלכער האט מיט א רזיר-מעסער זיך איבערגעשניטען דעם בויך. אזוי אז די איינגעווייד איז איהם ארויס. דער זעלבסטמערדער איז אין גסיסה-צושטאנד אפגעפיהרט געווארן אין שפיטאל.

א מיליאנער
וועסט ווערען, קויפענדיג א לאס אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

I.H.LITTMAN

32 פיעטריקאווער 32, טעל. 144-72

לעצטענס זענען ביי אונז געפאלען:

300.000 אויף נומער 26014

300.000 אויף נומער 42630

און א סך, א סך געווינסען צו 50.000, 15.000, 10.000, 5.000 זל. א. ז. וו.

די ציהונג פון דער 1-טער קלאס הויבט זיך שוין אן ד. 18 אקטאבער ד. י. כל הקודם זוכה

פארפאלען ביי דער ארבייט

(א) אין דער בוכבינדעריי פון בריטשטיין אויף 11 ליסטאפאד 33 איז א וואלץ ארויפגעפאלען אויף דער האנד פון דעם 27-יעהריגער ארבייטער דוד אבראמזאן פון בזשעזשינער 49. די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע.

* * *

אין שטיינערטס פאבריק אויף פיעטרקאווער 27, דער ארבייטער קאנסטאנטי קולאווי איז צוליב אומפארזיכטיקייט ארייגעכאפט געווארן אין דער מאשין און שווער פערוואונדעט, ער איז אפגעפיהרט געווארן אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע.

* * *

דער שאפער חיים קעניג פון קאמיענגא 8 איז בעת'ן אויסלאדענען א שווערע משא פון אויטא געפאלען און צוגעדריקט געווארן דורך דער לאסט ער האט צובראכען א ריפ און אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארן אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע.

די אויסשטעלונג „שוץ פון קינד און יוגענדליכען"

די הכנות צו עפענען די דערמאהנטע אויסשטעלונג זענען אין פולען גאנג. ס'ארבייט אויף דעם א ספעציעלער טעכנישער אפאראט אונטער דער אנפיהרונג פון אינזשיניערען און ארכיטעקטען. די ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג וועט פארקומען דעם 1. נאוועמבער אין לאקאל פון דער האנדעלס-באנק. ס'ווערט ארויסגעגעבען א ספעציעלער קאטאלאג. אין איצטיגען מאמענט ווערען קאטאלאגירט די אנדענקונגען פון מארשאל פילסודסקי'ס וואוינען אין לאדז. בעת דער אויסשטעלונג וועלען פארקומען פערשידענע רעפעראטען.

יובילעאום פון די זגערזשער פייערלעשער

(–) דעם 15. נאוועמבער פייערען די זגערזשער פייערלעשער דעם 60-יעהריגען יובילעאום און צוזאמענהאנג דערמיט וועלען פארקומען א גאנצע רייה פייערליכקייטען.

פערזענליכעס

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, האט נעכטען איבערגענומען זיין אמט דער נייער נאטשעלניק פון דער מיליטער-אפטיילונג ביי דער וואיעוואודזטווע וויקטאר האוועל.

* * *

דער לייטער פון געזעלשאפטליך-פאליטישען אמט ביי דער וואיעוואודזטווע ה' לאן בערקאוויטש האט בעקומען א 5-וואכענדיגען אורלויב.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20, טעלעפאן 213-84

היינט, דאנערשטאג שפילט די טרופע אין טאמאשאוו – „א חתונה איז תפיסה"

לעצטע 6 פארשטעלונגען פון „א חתונה איז תפיסה"

אונגעהוירער דערפאלג ! אזא פארשטעלונג האט נאך לאדז נישט געזעהן !

פרייטאג, ד. 18-טען ד. ח. 9.30 אוונט	שבת, דעם 19-טען ד. ח. 4.30 נאכמ.
שבת, „ 19-טען „ 9.30 אוונט	זונטאג, „ 20-טען „ 4.30 נאכמ.
זונטאג, „ 20-טען „ 9.45 אוונט	

גרויסער סענסאציאנעלער שלאגער

אחתונה איז תפיסה

אין 3 אקטען מיט געזאנג פון סיגאל מיט אנטייל פון גאנצן בעליבטען ארטיסטען-אנסאמבל.

טעכנישע לייטונג: ק. גוטמאן. אדמיניסטראטאר: ש. הערשקאוויטש.

בעמערקונג: אלע פארשטעלונגען צו ביליגע פרייזען פון 54 גר.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

קהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אווענט זונטאג פון 10—1 מיטאג. אלס ארט אנאליזען

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Doktór

Z. Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע

טראגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד. זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 ביטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער הארטע-זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

שטורמדיגע צייטען
ראמאן

5)

— איך האב א קלער געטון, — דערצעהלט מאקסימאוו ווייטער, — אפשר זאל איך אנהויבען מאכען סקאנדאלען, וועל איך אזוי ארום ציהען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט. ס'וועט קומען סעלים-כאן, וועל איך איהם פרעגען, ווי לאנג ער האט מיך בדעה צו האלטען.

איך הויב אן צו מאכען געוואלדען. איך קלאפ אין דער טיר. די פויסטען הויבען מיר אזש אן וועה צו טון.

א פערמאטערטער פאל איך אנידער אויף דער ערד און שלאף איין.

צומארגענס אינדערפריה עפענט זיך, ווי געוועהנליך, די טיר און דאס מיידעל ברענגט מיר אריין עסען, זייענדיג שוין געוואוינט צו איהר נקמה'דיג שטילשווייגען, רעד איך שוין אויך נישט קיין ווארט. אבער פלוצלונג דערהער איך איהר שטים. דאס איז פאר מיר, ווי אן אנ'ענטדעקונג! זי זאגט מיט א שעפטשענדיג קול אין א געבראכענעם רוסיש:

— איך קאן שוין מעהר נישט צוזעהען אייערע ליידען, זענט איהר גרייט צו אנטלויפען? אויב יא וועל איך אייך ברענגען די קליידער פון א טשעטשעניעץ, איהר וועט זיך איבערטאן. קיינער וועט אייך דאן נישט דערקענען. איך וועל אייך ווייזען דעם וועג. נו, זענט איהר גרייט? ענטפערט מייסטענס ערנסט? — האב איך געפרעגט.

— נו, געוויס... — האט זי געענטפערט. — איך קען שוין מעהר נישט צוזעהען דיינע ליידען

— און אויב מ'וועט מיך כאפען, וועט מען דאן דיר דערפאר דערשיסען, — בעמערק איך.

— מ'האב נישט קיין מורא.

— ביזט טאקע אזא דרייסטע?

— פרעג מיך נישט אויס, איך בעט דיך, — האט זי געזאגט מיט א טאן פון פארוואורף, — ענטפער, ווילסט אנטלויפען, אדער נישט?

— גיב מיר צייט ביז מארגען זיך צו בעקלערען, — האב איך געזאגט.

— מארגען וועט שוין זיין צו שפעט.

— פארוואס?

— ווייל סעלים-כאן מיט זיינע חברים זענען אוועק קיין גראזני.

— ווער איך איצט פון קיינעם נישט געהיט? — האב איך זי געפרעגט.

— נו, געהיט יא, — ענטפערט זי מיט א שמייכעל, — צי ווייסטו דען נישט, אז אלע איינוואוינער פון דארף זענען מיט סעלים-כאנ'ען, און אויב מ'וועט דיך זעהען אנטלויפען, וועט מען דיך פערהאלטען אויב אבער דו וועסט זיין איבערגעטון פאר א טשעטשעניעץ, וועט מען דיך נישט דערקענען און עס וועט דיר זיין זעהר לייכט צו אנטלויפען.

און די שענע קאווקאזערין איז געשטאנען און געווארט אויף מיין ענטפער.

ענדליך נאך א לענגערען איבערליכען קאמף האב איך בעשלאסען, נישט צו געניסען פון איהר פארשלאג. איך האב געהאט דעם איינדרוק, אז אויב איך וועל אננעהמען די דאזיגע עצה איהרע, וועל איך דערפאר טייער בעצאהלען סעלים-כאנ'ס אום דערשראקענע האנדלונגען האבען מיך דערין איבערצייגט, אנקוקענדיג סעלים-כאנ'ס פנים — דאס ווי פון בראנז אויסגעגאסענע טונקעלע געזיכט — האב איך געוואוסט, אז פון זיין נקמה וועל איך מיט נישט אנטרינען.

— ניין, איך וויל נישט אנטלויפען, — האב איך געענטפערט, — כ'דאנק דיר פאר דיין גוטהארציגקייט.

— דאס מיידעל האט זיך א ווילדע פערטראכט. דערנאך האט זי פערלאזט די סאקלע, נישט אויסרעדענדיג מעהר קיין ווארט. אין איהר שטילען פערלאזען מיין לעבעדיגען קבר האב איך געפיהלט א מין בעשטעטיגונג פון מיין חשד, אז איהר פארשלאג איז געווען בלויז א שפיצעל פון סעלים כאנ'ען.

— און איך האב נישט געהאט קיין טעות. אין עטליכע שעה ארום איז צו מיר אריינגעקומען ער אליין. סעלים-כאן צוזאמען מיט א טשעטשעניעץ. דער – זעהענדיג איהם, האב איך באלד פערשטאנען, אז די הערליך שעהנע אויגען פון דער קאווקאזערין קאנען אויך זיין פאלשע... סעלים-כאן איז נישט אוועק קיין גראזני. סעלים-כאן איז דא! די ערשטע פראגע זיינע איז געווען צי איך פערלאנג עפעס.

— יא, — האב איך געענטפערט, — אויב דו פאדערסט פאר מיר אזא גרויסע סומע אויסקויף-געלד, הייסט עס, אז איך בין עפעס ווערט. איך וואונדער מיך דעריבער, וואס דו האלטסט א ווערטפולע זאך אין אזא פינסטערער לאך.

— דו ביזט גערעכט, — האט ער געענטפערט מיט א שמייכעל, — מען וועט דיך באלד אריבערפיהרען אין א ליכטען סאקלע. אבער דאס טו איך צוליב עפעס אנדערש: דו ביזט נישט קיין טרוס, ביזט נישט אנטלאפען — און ד'יז, זעהסטו געפעלט מיר!.. וואלסטו אנטלאפען, וואלטען מיינע ביקסען קוילען דיך דערגרייכט... איצט געפעלסטו מיר!

— איצט איז פאר מיר שוין קלאר געווען די ראל, וואס דאס שעהנע קאווקאזער מיידעל האט געשפילט, און איך בין האר'צען געווען גליקליך, וואס איך האב מיך נישט געלאזען פון איהר אנרעדען צו אנטלויפען. די צווייטע סאקלע, וואוהין מ'האט מיך אריבערגעפיהרט, איז שוין געווען א ליכטיגע, גערוימע. אבער די שעהנע קאווקאזערין האט זיך מעהר נישט בעוויזען... עסען האט מיר פון איצט אן געבראכט א טשעטשעניעץ. אזוי זענען אוועק צוויי וואכען...

— מיט אמאל קומען אריין צו מיר א טשעטשעניעץ און הייסט מיר געהען מיט איהם, וואוהין? ער וויל מיר נישט זאגען. דערנאך פיהרט ער מיך ארויס אין א שמאלען טאל צווישען די בערג. דארט ווארט שוין א צווייטער טשעטשעניעץ מיט צוויי אנגעזאטעלטע פערד. ביידע טשעטשענצעס בעפעהלען מיר זיך אויפצוזעצען אויף דעם פערד, מיר הויבען אן רייטען, „וואוהין?" — פרעג איך ווידער. קיין שום ענטפער. ביידע שוויגען פער'עקשנ'ט. מיר רייטען אזוי א גאנצען טאג אין אוונט קומען מיר אין א וואלד.

פלוצלונג הער איך, ווי זיי רייטען שנעל אוועק און איך בלייב אליין. א רגע קאן איך מיר נישט אפגעבען קיין רעכנונג, וואס דא איז געשעהען, פלוצלונג הער איך, ווי אימיצער פרעגט אין דער פינסטער: „הער מאקסימאוו". ווי איהר פערשטעהט שוין, אליין, איז דאס געווען לארין, איך בין געווען פריי!

* * *

איידער מיר געהען דערצעהלען וועגן א נייעם איבערפאל, וואס האט געמאכט אנ'אויסערגעוועהנליכען רושם אין גאנצען לאנד, מוזען מיר פריהער בעקענען דעם לעזער מיט דער געשיכטע. ווי אזוי סעלים-כאן איז געווארען דאס שרעקענס-ווארט אין גאנץ קאווקאז, ווי אזוי ער האט געמאכט זיין רויבערישע „קאריערע".

אין דער געגענד פון גראזני, ווייט אריין צווישען די בערג, ליגט דאס דארף, אדער ווי מען רופט עס אין קאווקאז, דער אאול, כאראטשאי, אין דעם דאזיגען דארף האט אין אנהויב פון היינטיגען יאהרהונדערט געוואוינט א יונגער, געזונטער און זעהר פלינקער טשעטשעניעץ מיט'ן נאמען סעלים. ער איז געווען זעהר ארעם און פלעגט פאשען אין די בערג די שעפסען פון רייכע פריצים.

איינמאל האט זיך סעלים צעשלאגען מיט זיינעם א געגנער. און אזוי ווי א קאווקאזער בערג-איינוואוינער שיידט זיך קיינמאל נישט מיט זיין קינזשאל, האט סעלים דעם געגנער געגעבען אזא שטארקען זעץ מיט'ן קינזשאל, אז יענער איז געווארען שווער פערוואונדעט. מ'האט סעלימ'ען דערפאר ארעסטירט, אפגעפיהרט קיין גראזני און דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף צוויי יאהר תפיסה.

סעלים האט דעם אורטייל אויפגענומען רוהיג, אבער איין זאך האט איהם וועה געטון: דאס, וואס ער וועט צוויי יאהר צייט דארפען זיין צושיידט מיט זיין יונגער שעהנער פרוי, וועלכע ער האט שטארק ליב געהאט, נאר פערפאלען! ער האט קיין ברירה נישט געהאט און געמוזט געהען אפזיצען די שטראף.

אין תפיסה האט ער פון די ניי אנגעקומענע ארעסטאנטען זיך דערוואוסט א זאך, וואס האט איהם שיער נישט געבראכט צו משוגעת. ער איז ווי א ווילדער ארומגעלאפען איבער דער קאמער און געברילט, ווי א פערוואונדעטער לייב:

— ס'זאל מיך אפילו קאסטען מיין אייגען לעבען, מוז איך אן איהם נקמה נעמען! נקמה נעמען! נקמה נעמען! — האט ער געשריגען, בייסענדיג די פויסטען פאר צארן און אויפרעגונג...

(פארזעצונג קומט)

יודישער האנדווערקער-צוזאמענפאהר אין דער עקספאזיטור

ערשטע זיצונג

עהערנעכטען איז אין לאקאל פון דער האנדווערקער-עקספאזיטור פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון האנדווערקער-ארגאניזאציעס אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע. צום צוזאמענפאהר זענען געקומען דעלעגאטען פון טאמאשאוו, אלעקסאנדער, בעלכאטאוו, בזשעזשין, גלאוונע, גראבאוו, קאליש, קאנין, לאסק, פאביאניץ, פיעטריקאוו און טושין.

פון לאדז זענען געווען פערטרעטען פארשטעהער פון פאלגענדע צעכען און פעראיינען: שניידער צעך, בלעכער-צעך, טישלער, יובילערען, שוסטער, וועבער, שניידער - כאלופניקעס, פארמידער, קעטלער, פליישער און בעקער.

אלס פארשטעהער פון דער האנדווערקער-קאמער זענען געקומען צום צוזאמענפאהר דיר. דאבאש און רעפערענט מאלקעס.

ס'זענען אויך געקומען אלס געסט פון דער ווארשאווער צענטראלע חיים ראסנער און אדוו. מענדעלסבורג. דער פארזיצער פון ווארשאווער האנדווערקער - פערבאנד — בראונשטיין, פארזיצער פון קראקעווער האנדווערקער - פערבאנד — גאלדשמיט, פרעזידיום - מיטגליד פון דעם קראקעווער פערבאנד — פישער און אויך ארכ. מארעק פיין, און א פארשטעהער פון לאדזער „ארט" דיר. פרידריך.

דער צוזאמענפאהר ווערט געעפענט

דורך דעם פארזיצער פון דער לאדזער האנדווערקער-עקספאזיטור אדוו. יוסף ווייצמאן. ער בעגריסט די געסט און דאן זאגט ער צוו. אנד.: מיר האבען נישט קיין מורא פאר קריטיק בנוגע אונזער טעטיגקייט. אבער ווען, איהר דעלעגאטען, וועט נעהמען אין אכט אונזער מענשען - מאטעריאל און די פינאנציעלע מעגליכקייט. דעמאלט וועט איהר ערשט קענען אפשאצען צי מיר האבען גוט אדער שלעכט געארבייט. דער צוזאמענפאהר דארף בעטראכטען זעהר וויכטיגע האנדווערקער - פראבלעמען — סיי פראפעסיאנעלע און סיי ארגאניזאציאנעלע. אלע וויסען אין וואס פארא לאגע עס געפינט זיך אין איצטיגען מאמענט די יודישע מלאכה. די לאגע איז שלעכט נישט נאר ווירטשאפטליך, נאר אויך דער יורידישער צושטאנד איז בעדראהט, אז ביי א טייל בעלי-מלאכות, וואס זאל צוגענומען ווערען די מעגליכקייט פון פרייער ארבייט.

„מיר וויסען אויך, זאגט אדוו. ווייצמאן, אין וואס פארא לאגע ס'געפינט זיך אונזער צענטראלער פערבאנד. מ'דארף זיך בעמיהען אריינצופרענטען בערוהיגונג און סטאביליזאציע אין דער בעוועגונג מיר מוזען זיך דערצידירען, ווייל דער האנדווערקער-קאנגרעס איז נאהענט.

דער היינטיגער צוזאמענפאהר פערטרעט 5.500 האנדווערקער - ווארשטאטען אויף 37 טויזענד, וועלכע זענען בכלל פערהאן אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

אדוו. ווייצמאן בעגריסט אויך דעם פערוואלטונגס-מיטגליד פון דער האנדווערקער-קאמער ה' פיאלקא און גיט איהם מוט אויסצופיהרען זיין שווערע אויפגאבע.

דאן ווערט געוועהלט א פרעזידיום אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: אינזש. ליכטענשטיין (טאמאשאוו) באקעל (קאליש), און צאריסקי (לאדז).

בעגריסונגען

דיר. דאבאש בעגריסט אין נאמען פון דער לאדזער האנדווערקער - קאמער, אין זיין בעגירסונג רעדט ער ארום די ארבייט פון דער ווירטשאפטליכער זעלבסטפערוואלטונג. ער קאנסטאטירט, אז די יודישע האנדווערקער זענען ריהרעווודיג אין עניין ארגאניזאציע, אבער דערפאר הינקט ביי די יודישע האנדווערקער אונטער דער עניין פון לערן-יונגלעך. געזעלען און מייסטער-עקזאמענס (דער דירעקטאר פערגעסט, אז מיר קענען דערצו נישט צוקומען די רעד.). דאן טרעט דער דירעקטאר שארף ארויס געגען די „פושערס" און זאגט, אז אין אינטערעס פון די יודישע האנדווערקער ליגט נישט אזוי לייכט צו געבען קיין האנדווערקער - קארטען און נישט דערלאזען אלס זעלבסטשטענדיגע בעלי-מלאכות יונגע לייט פון 20—21 יאהר, ווייל דאס שאפט די אונעהרליכע קאנקורענץ. צום סוף פון זיין רעדע רופט

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאלגענדע טעג!
דער לאנג-ערווארטעטער פילם
ליבע, לעבען און נקמה א. ג.
"יוד זיס"
א פילם, וואס האט צום טיפסטען גע=ריהרט דאס געוויסען פון דער וועלט.
אין דער הויפט-ראל
Conrad Veidt
אויסערן פראגראם: אקטואליטעטען.
נעכסטער פראגראם:
"איך בין א דעזערטיר".
אנהויב פון די סעאנסען 4 נאכמ.
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

דיר. דאבאש, צו האבען צוטרוי צו דער ארבייט פון דער האנדווערקער - קאמער און נישט גלויבען אין די ווערסיעס, אז אין דער האנדווערקער - קאמער ווערען יודישע פעטענטען אנדערש בעהאנדעלט ווי נישט-יודישע פעטענטען.

דאן נעהמט א ווארט חיים ראסנער, ער רעדט וועגען דער ענטוויקלונג פון דעם אינדוסטרי-געזעץ, ער זאגט, אז די צענטראלע האט ביי די פאר מאי-רעגירונגען נישט געוואלט איינגעהען אויף דעם אינדוסטרי-געזעץ ערשט די נאך-מאי-רעגירונגען, האבען געקענט געבען די גאראנטיע, אז יודען וועלען איגם געזעץ נישט בע'עוולה'ט ווערען. דאן פערענטפערט זיך ה' ראסנער דערפאר, וואס יודען האבען רעגיסטרירט אזוי ווייניג לערן-יונגלעך, געזעלען און מייסטער-דיפלאמען. ער האלט, אז אין דעם זעגען כלומרשט שולדיג די יודישע ארבייטער און דעריבער טרעט צו די צענטראלע צו גרינדען א יוגענד-ארגאניזאציע, וועלכע זאל נישט זיין דעמאראליזירט (??). וועגען דער יוגענד, האלט ראסנער, זענען נישט פערהאן קיין מיינונגס-פערשידענהייטען צווישען די יודען און נישט-יודען, אבער ס'האנדעלט זיך וועגען דעם יונגען דור, וועלכער מוז בעקומען די מעגליכקייט צו בעקומען מייסטער - דיפלאמען.

דאן רעדען לויט דער רייה די ה"ה פישער (קראקע), אדוו. מענדעלסבורג (ווארשא), גאלדשמיט (קראקע), און בראונשטיין (ווארשא). אלע דריי בעמיהען זיך ריין צו וואשען חיים ראסנערן, הגם זיי האבען בעקומען ווערטער נאר צו בעגריסען דעם צוזאמענפאהר.

גאלדשמיט פון קראקע האט דערביי געהאלטען א רעדע, וועלכע האט אהויסגערופען גרויס פערוואונדערונג, ער האט למשל געזאגט, אז די יודישע געזעלען זענען פושערס, מ'דארף מאכען, וואס שווערער די פראצעדור פון בעקומען האנדווערקער-קארטען. ער זאגט, אז פאר יודען איז נישט שווער צו בעקומען ארבייט אין די וואיעוואדזטוועס, מאניסטראטען, סיימיקעס און אז. וו. אבער נאר דאן ווען זיי וועלען זיין גוטע בעלי-מלאכות.. די דעלעגאטען האבען דעם רעדנער געמאכט כסדר'דיגע צווישען-רופען.

דאן הויבט גאלדשמיט אן צו פערטיידיגען ראסנערן, ער האלט, אז אין אלעם איז שולדיג די פרעסע. דער אנגריף, זאגט ער, איז נישט געגען ראסנערן, נאר מ'וויל צוברעכען די האנדווערקער - ארגאניזאציע (פאר וואס?).

בראונשטיין (ווארשא) פאלט אן אויף א הוצפה'דיגען אופן אויף די פרעסע, דעם „צעקאבע" און קאמיטעט פאר די ענינים פון דער יודישער מלאכה, ער זאגט, אז אלע דריי האבען געמאכט א פערשווערונג געגען דער צענטראלער האנדווערקער - ארגאניזאציע.

— אדוואקאט ווייצמאן בעדויערט שטארק, וואס די בעגריסונגען האבען שוין אנגענומען אזא „בלאטע-טאן", ווי מען איז דאס געוואוינט צו הערען אין דער ווארשאווער צענטראלע. לאדז, זאגט אדוו. ווייצמאן, וועט זיך אין דער הינזיכט פון ווארשע נישט לערנען. אדוו. ווייצמאן לעגט פאר צוצוטרעטען צו דער טאג-ארדנונג.

דריטע זיצונג

נאך דער מיטאג-הפסקה גיט אפ דעם טעטיגקייטס-בעריכט דער סעקרעטאר פון דער עקספאזיטור ה' יוזעפאוויטש.

די עקספאזיטור האט אינטערוועגירט אין עוולות געגען די יודישע האנדווערקער אין אלע אינסטאנצען, האט בעזוכט די שטעט, 88 בעלי-מלאכות האבען בעקומען הילף ביים אפגעבען קוואליפיקאציע-עקזאמענס. די עקספאזיטור האט געפיהרט קארעספאנדענץ מיט דעם פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן, מיט דער לאדזער האנדווערקער-קאמער, מיט דער צענטראלע, אפטיילונגען, „ארט" א. אז.וו.

די עקספאזיטור האט לעגאליזירט סעקציעס און ערטיילט יורידישע הילף. ס'זענען אויסגעפועל'ט געווארען פערטרעטער פון אלע עקזאמענאציע קאמיסיעס און אויך אנדערע קאמיסיעס און אדורכגעפיהרט געווארען א גרויסע צאהל שטייער-אינטערווענציען

די עקספאזיטור האט געהאט איהרע פערטרעטער אין דער לאדזער קהלה. מיר האבן אויסגעקעמפט אונטערשטיצונגען פאר האנדווערקער, געפיהרט א קויהלען-אקציע און בכלל דארט געשטאנען אויף דער וואך פון די האנדווערקער - אינטערעסען.

ביי די סיים-וואהלען אין די מיטגלידער געגעבען געווארען פרייע הענד.

די פינאנציעלע לאגע איז געוועזן א שווערע. די אפטיילונגען האבען נישט איינגעצאהלט זייערע ביי-טראגען, זעהר פיל מיה איז פערווענדעט געווארען פאר דער כאלופניקעס - פראגע.

רעפעראט פון אדוו. י. ווייצמאן

דאן האט אדוו. ווייצמאן געהאלטען זיין רעפעראט וועגען „דער אלגעמיינער לאגע אין דער האנדווערקער - בעוועגונג און דער טאקטיק". דער רעדנער זאגט, אז די האנדווערקער - צענטראלעס טארען נישט ארבייטען כאאטיש, ס'מוז זיין א פלאן פון דער ארבייט. מיט די גאליציאנער האנדווערקער טוער קען מען זיך נישט פערשטעהן, אין זייערע היינטיגע רעדעס האבען זיי אויך געהאט טענות, פארוואס מיר בילדען נישט קיין לערן-יונגלעך און געזעלען און זיי מאכען זיך פערגעסען, אז מיר האבען נישט קיין רעכט דערצו, ווייל קוים 10 פראצענט פון די יודישע האנדווערקער האבען מייסטער דיפלאמען. דער ערשטער קאמף דארף זיין, אז אלע האנדווערקער מיט קארטען זאלען האבען דאס רעכט צו האלטען לערן-יונגלעך, דאן דארף ווערען פערקלענערט דער [illegible] אויך די

פראגע פון די אזוי גערופענע צו יונגע האנדווערקער איז נישט אין ארדנונג, וואו איז די גרעניץ, ווער ס'איז אלט און ווער ס'איז יונג, אין דער כאלופניקעס-פראגע האט לוידער געזיגט דער שטאנדפונקט פון דער ווארשאווער צענטראלע און די פראגע איז פערשפילט געווארען. די טאקטיק דארף זיין אז די יודען זאלען נישט טאלערירט ווערען און די האנדווערקער - קאמערן, נאר זאלען זיין גלייכבערעכטיגט און זאלען דארט מיטארבייטען. צו דעם איז נויטיג קאמף פאר די יודישע פאסטולאטען.

— צוליב דעם, זאגט אדוו. ווייצמאן, האב איך זיך געמוזט אפזאגען אלס וויצע-פארזיצער פון צ.ק. ווייל די טאקטיק איז געגאנגען טאלערירט צו ווערען און נישט גלייכבערעכטיגט צו זיין, אזוי ווי ה' ראסנער האט היינט געענטפערט דעם דיר. דאבאש, וואלט גלייכער געווען, אז ער וואלט אינגאנצען נישט גערעדט, מיר פיהרען דא א שווערען קאמף. די טאקטיק מוז אקטיוויזירט ווערען, ווער ס'וועט בעקומען מעדאלען, טאר נישט זיין אונזער פיהרער.

איצט שטעלט זיך א פראגע ווער ס'קען רעאליזירען דעם טעטיגקייטס-פלאן, ווער קען אדורכפיהרען די פעראייניגונג צווישען די יודישע האנדווערקער, ווער קען דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג מיט „צעקאבע" און „ארט" וועגען די ווירטשאפטליכע פראבלעמען? די פרעסע, די גאנצע עפענטליכע מיינונג איז געגען ראסנער'ן, נישט ארייננלאזענדיג זיך איצט אין א געריכט וועגען די בעשולדיגונגען, זאגען מיר, אז ראסנער טאר נישט מעהר בלייבען ביי דער אנפיהרונג, מיר האבען נישט דאס מאראלישע רעכט צו פיהרען א מלחמה מיט דער עפענטליכער מיינונג צוליב איין מענש. **פאר אונז איז די בעוועגונג טייערער ווי ראסנער, ווען ער קען נישט קומען אין הסכם מיט די אנגרייפער מוז די עקזעקוטיוו בלייבען אהן ראסנערן. מיר קענען ראסנערן אויפן קאנגרעס גאר וועהלען, ווען עס וועט זיין שלום צווישען איהם און דער יודישער געזעלשאפט, אויב ה' ראסנער וועט דערמיט נישט מסכים זיין וועלען מיר נישט ברעכען צוליב דעם די בעוועגונג, מיר וועלען נישט מלחמה האלטען מיט דער יודישער געזעלשאפט.**

דאן רעדט נאך דער רעפערענט ארום די פראגע פון פעראייניגען די יודישע האנדווערקער - בעוועגונג און קומט צום אויספיהר, אז דאס איז אן'אונבעדינגטע נויטווענדיגקייט.

דאזאר גלאטמאן טרעט דאן ארויס פאר

אנ'אונבעדינגטע פעראייניגונג פון אלע האנדווערקער

ער פערזיכערט דערביי, אז די עקספאזיטור האט א פאזיטיווע בעציהונג צו ארץ ישראל.

איבערגעהענדיג צו דער פראגע ראסנער, זאגט ער, אז די האנדווערקער - בעוועגונג מוז צוריק געווינען דעם מאראלישען צוטרוי, מוז צוריקקומען אין קאנטאקט מיט דער יודישער געזעלשאפט, מיט דער יודישער אינטעליגענץ. ראסנער דארף ווייטער נישט מיטמאכען דאס שפיל, ער דארף זיצען אין דער היים און זיך אפרוהען, ער האט געמאכט א פעהלער, וואס ער איז איצט צוריקגעקומען צו דער ליטונג. אנדערע דארפען איצט אדורכפיהרען דאס פראגראם, נישט אריינגעהענדיג דערין צי די בעשולדיגונגען זענען ריכטיג צי נישט, אויב איצט וועט נישט קומען צו קיין פעראייניגונג פון די יודישע האנדווערקער, וועט דער קומענדיגער קאנגרעס זיין דער לעצטער.

דער רעדנער טרעט דאן שארף ארויס געגען דעם ווילען צו האמעווען דעם צופלוס פון דער יוגענד צו דער מלאכה. ס'דארף געפיהרט ווערען אן'אקציע, אז אלע יודישע דיפלאמירטע מייסטערס זאלען מעגען האלטען לערן-יונגלעך.

נאכהעם גיט ראטמאן פיאלקא אפ א בעריכט וועגען דער ארבייט פון די יודישע ראטמענער און פון דער האנדווערקער - קאמער. ער ווייזט אן אויף אלע מעלות און שוועריגקייטען, מיט וועלכע ס'קומט אויס צו קעמפען פאר דער יודישער גלייכבערעכטיגונג אין דער קאמער.

נאכ'ן רעפעראט פון אדוו. פאלניק וועגען „אקטועלע פראגען פון כאלופניקעס" הויבט זיך אן

די דיסקוסיע

עס רעדען א גאנצע רייה רעדנער פון דער פראווינץ. ה' באקעל (קאליש) זאגט, אז ראסנער האט דאס לעצטע יאהר אנגעטאן דער בעוועגונג חרפות און בזיונות, דאס האט זיך אפגעשפילט נישט נאר אין דער פרעסע, נאר אין גאנצען געזעלשאפטליכען לעבען, אין נאמען פון קאלישער האנדווערקער-פערבאנד פראטעסטירט ער געגען דעם, וואס ראסנער האט זיך נישט געשטעלט צו דעם געזעלשאפטליכען געריכט.

דעלעגאט ראזענבלום (טאמאשאוו) זאגט, **אז עס דארף ענדליך נעמען א סוף צו דער ראסנעריאדע. אויב ראסנערן, זאגט ער,**

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
[illegible]

טעאטער
ראזמאיטאשטשי
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר.: ד. צעלמייסטער. אדמ.: י. קרעלמאן
היינט, 9 אוונט
ערשטע גרויסע פאפולערע מאסען-פארשטעלונג
צו בילליגע פרייזען
די יונגע בעגאבטע קינסטלערין!
דינה האלפערן
מיט איהר פארטנער סעם בראנעצקי

אין דער מוזיקאלישער קאמעדיע אין 2 אקטען, 3 בילדער פון ס. יאקובאוו
די מאדעלקע
העררליכע אויסשטאטונג, פערגרעסערטער ארקעסטער, ווארשאווער דאמען-כאר, דיר. ל. זעלמאן, טענצ. לעמבערג: ב. עפשטיין, אדמ. א. האלפערן.
לעזט אונזער מארגענדיגען אנאנס.

האט זיך נישט איינגעגעבן, אז די קאמפאניע געגען איהם זאל זיך אפשטעלען — מוז ער אוועקגעהן.

בראונשטיין (ווארשע) פאלט זעהר שארף אן אויף די, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען געגען ראסנערן. אין זאל ענטשטעהט א טומעל, מ'לאזט איהם נישט רעדען, ווייל ער איז נאר א גאסט און נישט קיין דעלעגאט.

דאן נעמט א ווארט חיים ראסנער. ער זאגט, אז דער קאמף געגען איהם איז א קאמף אין דער מישפחה. אינערהאלב פון דער פאלקיסטישער פארטיי. דער קאמף האט זיך אנגעהויבען דעמאלט, ווען ער האט זיך אפגעזאגט אריינצונעמען אין דער עקזעקוטיוו פון דער האנדווערקער - צענטראלע 2 מיטגלידער, וועלכע זענען רעקאמענדירט געווארען דורך דער פאלקס-פארטיי. די איבריגע אנגרייפער האבען אויך געהאט זייער אינטערעס דערביי. דער „צעקאבע", דער סוחרים - פערבאנד און אנדערע ווילען צוברעכען די האנדווערקער - בעוועגונג און דעריבער האט מען אנגעגריפען מיט בלבולים דעם פיהרער.

ראסנער ערקלערט ווייטער, אז ער וועט ארבייטען נאר ביזן קאנגרעס.

נאך דעם קומט נאך פאר א קורצע דיסקוסיע און ס'ווערען אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציעס:

דער צוזאמענפאהר פון די האנדווערקער אין לאדזער וואיעוואדזטווע האלט, אז ס'דארף פערשארפט ווערען אלע כוחות פאר די רעכטען פון דער יודישער מלאכה צו דער ארבייט און צו שאפען א אינסטיטוציע צו דערהויבען די ווירטשאפטליכע לאגע פון בעל-מלאכה.

דער צוזאמענפאהר פאדערט אויף די צענטראלע מאכט אנצוהויבען א אקציע צו פערגלייכען די האנדווערקער, וועלכע בעזיצען האנדווערקער - קארטען מיט די רעכט פון די האנדווערקער, וועלכע בעזיצען מייסטער - דיפלאמען, ווי אויך פערקלענערן אלע ארט אפצאהלונגען אין דער האנדווערקער-קאמער.

אלס הויפט-בעדינג, וועלכער גיט אונז א מעגליכקייט אנצוהויבען די דערמאנטע אקציע איז די קאנסאלידאציע פון דער האנדווערקער - בעוועגונג דורכצופיהרען די געהעריגע פאציפיצירונג פון די האנדווערקער - רייהען גופא און צו איבערענדערונג די בעציהונג פון דער יודישער עפענטליכער מיינונג צו דער האנדווערקער - בעוועגונג.

דער צוזאמענפאהר שטרייכט אונטער אז די בעציהונגען אין דער האנדווערקער - קאמער צווישען דער מעהרהייט און דער יודישער מינדערהייט איז אין סתירה צו דער פריהער אויסגעארבייטע אלגעמיינע אפמאכען. מיט דער גאנצער שארפקייט דארף אוועקגעשטעלט ווערען אויפ'ן סדר-היום אלע אנגעוועהטאגטע פראגען, וועלכע דערלאזען נישט צו נארמאלע בעציהונגען און צו א נארמאלע ארבייט.

אין נייעם ראט זענען געוועהלט געווארען:

אדוו. י. ווייצמאן, א. גלאטמאן, ד. יוזעפאוויטש מגר. מ. באלבערישסקי, מ. סענדעראוויטש, מ. מאשקאוויטש, מ. הערשקאוויטש, י. געלבארט, י. פיאלקא מ. קופערמינץ, בלאדו, לעווקאוויטש, א. האנעמאן, מ. גארדאן, א. געלאסען.

פון דער פראווינץ:

באקעל (קאליש), קעמפינסקי (קאליש), צווערן (גלאוונא), לענגא (בזשעזשין), גאלדשטיין (טושין), מגר. ליפשיץ (קאנין), מארטענפעלד (פיעטרקאוו טריב.), ווויועצקי (לאסק), מאשקאוויטש (פאביאניץ), אינזש. ליכטענשטיין (טאמאשאוו-מאז.).

אלס פערטרעטער:

יאקובאוויטש (בעלכאטאוו), שימאנאוויטש (ווינ[illegible])

ראַדיאָ - ווינקעל

וואָס פאַר א אפּאַראַט דאַרף מען זיך פאַרשאַפן?

די אינלענדיש ראַדיאָ־טעכנישע אינדוסטריע פּראָדוצירט יעהרליך צעהנערטויזענטער אַפּאַראַטן, וועלכע קענען צופרידענשטעלן די בעסערע פאָדערונגען פון די ראַדיאָ־הערערס נישט בלויז מיט'ן אויסזעהן, נאָר אויך דערמיט, ווי אַזוי מען הערט זיי. צווישן די מעהר מאָדערנע אַפּאַראַטן געפינט זיך אין פאַרקויף אַ גרויסע צאָהל ווערטלאָז און פאַרעלטערט ראַדיאָ־געשיר. דע־ריבער דאַרף דער, וואָס וויל זיך קויפן אַן אַפּאַראַט, בעקענען זיך מיט'ן געוועהנליכסטען אופן, ווי אַזוי אונטערצושיידען אַ גוטען ראַדיאָ־אַפּאַראַט פונ'ם געמיינסטען טאַנדייט, וואָס געפינט זיך אַלץ אויפ'ן היגען מאַרק. כדי צו קענען אויסקלייבען זיך אַ גוטען אַפּאַראַט, דאַרף מען אפילו נישט צו האָבען קיין טעאָרעטישע און פּראַקטישע גרונד־ידיעות אויפ'ן געביט פון ראַדיאָ־טעכניק. עס איז גענוג צו בעקענען זיך בלויז מיט די גרונד־אייגענשאַפטען, וועלכע כאַראַקטעריזירען יעדען איינעם אפּאַראַט.

ווער עס דעצידירט זיך צו קויפן אַ ראַדיאָ־אַפּאַראַט, מוז באַלד זאָגען דעם פאַרקויפער גענוי — ביי וואָסערע בעדינגונגען דעם ראַדיאָ־אַפּאַראַט וועט אויסקומען צו אַרבייטען. פאַרהאַן דריי־ערליי לאָקאַלע בעדינגונגען, וועלכע זענען מייסטענס אָב־הענגיג פונ'ם אָרט, וואו די אַנטענע געפינט זיך. אַ פלאַכער, נישט בעוואַלדיגטער שטח, דערצו נאָך אַ פייכטער, מאַכט פיל בעסער צו הערען ראַדיאָ. בעדייטענד שוואַכער הערט מען ראַדיאָ אויף בערגיגע ערטער. אין די שטעט, וואו די אַנטענעס זענען פאַרשטעלט דורך הויכע הייזער, ווערט די קראַפט פון הערען קלענער אפילו אויף 50 פראָצ. אין פאַרגלייך מיט'ן ערשטען פאַל (אויף אַ פלאַכען שטח). דעריבער טאַקי קענען די דאָרף־בעוואוינער — אויף אַ ביליגען, גאַנץ געוועהנליכען אַפּאַראַטעל — הערען צוויי־אָדער דריי מאָל מעהר, איידער די, וואָס וואוינען אין שטאָט.

די אנטענע גופא האָט אויך א גרויסע השפעה דערויף, ווי אַזוי מען הערט דעם ראַדיאָ. איבער־הויפט בעמיהען זיך אַלע ראַדיאָ־הערערס אַוועקצושטעלען די אַנטענע אויפ'ן דאַך פון הויז, אָבער זיי טרעפען אָפט אָן אויף גרויסע שוועריגקייטען, מעהרסטענטיילס אין די שטעט. אַ צו גרויסע צאָהל אַנטענעס אויפ'ן דאַך מאַכט אָפטמאָל נישט מעגליך צו קענען אַוועקשטעלען אַ נייע אַנטענע. אין אזאַ פאַל נוצען שוין אויס די ראַדיאָ־הערערס פאַרטרע־טונגס־אַנטענעס (בעלייכטונג־אנטענעס, שטוביגע א. ד. גל.) היות די אויפנאַהם־פעהיגקייט פון אַ במקום־אנטענעס, איז וועניגסטענס מיט 50 פראָצ. שוואַכער ווי פון דער דאַך־אַנטענע — מוז מען זיך, כדי אָפצוגעהמען דעם היזק דערפון, אַריינשטעלען אַ שטאַרקערען אַפּאַראַט.

אין פאַרקויף זענען פאַרהאַן צוויי גרונד־טיפען פון אפּאַראַטען, דעטעקטאָרען און לאָמפּען־אפּאַראַטען. די ערשטע זענען בעשטימט אויסשליסליך אויפצונעהמען לאָקאַלע אוידיציעס אויף טרייבלעך. די לאָמפּען־אַפּאַראַטען זענען שוין פאַרשידענאַרטיג הן לויט דער קראַפט, הן לויט דער צאָהל לאָמפען, ווער עס האָט אין זיין דירה עלעקטרישע בעלייכטונג, דאַרף זיך קויפען אַן אַפּאַראַט, וואָס בעקומט קראַפט דורכ'ן שטראָם פון דער בעלייכטונגס־נעץ, בלויז די, וועלכע וואוינען אין דאָרף אָדער אין קליינעם שטעטל, האָבען נישט קיין אַנדערע ברירה, ווי צו נוצען אפּאַראַטען, וואָס בעקומען זייער קראַפט פון באַטעריעס.

די לאָמפּען־אַפּאַראַטען, וואָס האָבען צו פאַרדאַנקען דער גרויסער פאַרשטאַרקונג פון די גאָר שוואַכע שטראָמען, וואָס שטאַמען פון די אנטענעס פון די סאַמע ווייטסטע ראַדיאָ־סטאַציעס — מאַכען מעגליך, אַז דער הילכער זאָל אויפנעהמען נישט בלויז אינלענדישע אוידיציעס, נאָר אויך אויס־לענדישע. אַ גוטער לאָמפּען־אַפּאַראַט דאַרף האָבען אַ גרויסען מרחק, אַ וואָס גרעסערע סעלעקטיוויטעט, ווי אויך אַ גרויסע קראַפט און ריינקייט פון קול. מרחק מיינט מען די פעהיגקייט פון אפּאראַט אויפצוכאַפּען נישט בלויז שטאַרקע, נאָך אויך שוואַכע סטאַציעס, וואָס געפינען זיך ערגיץ ווייט אויף טויזענדער קילאָמעטער, ווי וויים דער מרחק פון די אַפּאַראַטען דערגרייכט, אַזויפיל סטאַציעס נעהמט ער אויף. אַ זעהר וויכטיגער שטריך פון יעדען אַפּאַראַט איז די סעלעקטיוויטעט, אָדער די אייגענשאַפט אָבצוטיילען די דערנעהנטערטע כוואַליעס לויט דער לענג. אַ נישט־סעלעקטיווער אַפּאַראַט כאַפּט גלייכצייטיג אויף עטליכע סטאַציעס, צוליב וואָס עס ווערט אונמעגליך אויפצונעהמען די איינציגע סטאַציע. מרחק און סעלעקטיוויטעט הענגט דער עיקר אָב פון דער צאָהל — לאָמפען און פון דער צאָהל אנשטעלונגס־קרייזען. וואָס מעהר לאָמפען און אָנשטעל־קרייזען דער אפּאַראַט פאַרמאָגט, אַלץ בעסער קומט אַרויס דער מרחק און די סע־לעקטיוויטעט. די צאָהל אנשטעלונגס־קרייזען איז גענוי פאַרבונדען מיט דער צאָהל קרייז־קאָנדענ־סאַטאָרען, וואָס זיצען אויף אַ בשותפות־אקס, וועלכע בעוועגט די אנשטעלונגס־גאַלקע. די קראַפט און ריינקייט פון דעם הילכער'ס שטים הענגט אָב דער עיקר פון דער קראַפט פון דער עק־לאָמפ און דער גוטקייט פונ'ם הילכער.

די דריי אויסגערעכענטע הויפט־אייגענשאַפטען פון די הילכער'ס, אויף וועלכע דער קונה מוז לעגען בעזונדערע אַכט, דעצידירען שוין, צי דער געקויפטער אַפּאַראַט איז גוט, צי נישט.

מעלדונג

אונטער די פליגלען פון רוימישען אָדלער

רעפּאָרטאַזשען, בילדער, שילדערונגען און איינדרו־קען פון אַ רייזע איבער איטאַליען אין סעפטעמבער, אָקטאָבער 1935

זונטאָג דעם 20-טען אָקטאָבער (לעצטער טאָג יום-טוב) 8 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אין זאַל פון ספּאָרט-קלוב „טייפון" אַל. קאָשטשושקי 21 אַ רעפּאָרטאַזש-אָוונט פון בעקאַנטן דיכטער, מחבר פון „מיסיםיפי" ל מלאך. דער דיכטער וועט דערצעהלען פון זיין לעצטער רייזע איבער איטאַליען, פון וועלכע ער איז איצט צוריקגע-קומען. דער רעפּאָרטאַזש נעמט אַרום פאָלגענדע טעזען: 1) איטאַליען אין פיבער פון מלחמה, 2) דער שלאָם אויף די מיילער און אויגען און אויף די טריט, 3) ווי אַזוי ווערט דערצויגען די יוגענד? 4) דער עקאָנאָמישער קריזיס און די פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע אַטראָספיע, 5) די קולטור און דינסט פון פאַשיזם, 6) ווי אַזוי שמעלט מו-סאָליני פאַר די אַבּיסיניער, 7) אַ שמועס מיט מאַריאַ-נעטי און אַ בעזוך ביי ד'אַנוציאָ, 8) גייסטיגער טויט און קינסטלערישער צוריקגעשטאַנענקייט, 9) וואָס דאָס פאָלק שושקעט וועגען „דוטשע", 10) אויפ'ן ווענעציענער פּלאַץ אין רוים — מוסאָליני'ס גענעראַל-קוואַרטיר, 11) ווי אַזוי האָט אויסגעזעהן די ציוויל-מאָביליזאַציע דעם 2 אָקטאָבער, 12) „די גאַס פון טרעהרען", דאָס יודישע געטאָ אין רוים, 13) מילאַן, די שטאָט פון גע-זאַנג און דאָס וויגעלע פון פאַשיזם, 14) שיינע מצבות אויף די בית-עולם'ס און נאַסע פינסטערע וואוינונגען פאַר אַרבייטער, 15) ביי די האַפענס פון נעאַפּאַל, גענוא, און טריעסט. 16) די אַראָפּגעלאָזטע פליגעל פון רוימי-שען אָדלער. בילעטען שוין צו בעקומען אין דער באַ-ראָכאָוו-ביבליאָטעק אַל. קאָשטשושקי 9 און ביים איינגאַנג

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילונג (קאָמוניקאַטען)

היינט גרויסע מאַסען-פאָרשטע-לונג מיט דינה האַלפּערן אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

היינט דאָנערשטאָג 9 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" אַ גרויסע פּאָ-פּולערע מאַסען - פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען, מיט דער יונגער קינסטלערין דינה האַלפּערן. עס וועט געשפּילט ווערען די שטאַרק אויסגענומענע מוזיקאַלישע קאָמעדיע די „מאָדעלקע".

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז „די מאָדעלקע" ווערט געשפּילט היינט דאָנערשטאָג און מאָרגען פרייטאָג די לעצטע צוויי מאָל.

שבת־אָוונט ווערט געשפּילט די שטאַרק בע-ליבטע פרייליכע לאַך־קאָמעדיע „דער פינטשעווער יורש" מיט דינה האַלפּערן און טעם בראָנעצקי אין די הויפּט־ראָלען.

פון די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאַטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 7,30 אָוונט געשפּילט דאָס שטיק „שפּס-נאָסטאַלאַטקאַ".

אין פּאָפּולאַרנע טעאַטער ווערט געשפּילט היינט 8,15 אָוונט די אָפּערעטע „ראָסקאָשנאַ דזשאַמ-משינאַ".

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

„ראַבעדיגע אויגען"
אויסערן פּראָגראַם: אַקטואַליטעטען פון דער גאַנצער וועלט.
פון 54 גר. אָן
אָנהייב 4,30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

היינט פּרעמיערע!
SHIRLEY TEMPLE
אין דעם פּרעכטיגען פילם א. נ.
אויף די פריהמאָרגנס - פאָרשטעלונגען און
אויף די ערשטע סעאַנסען זענען די פּרייזען

קלאַנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

צאָהן-אַרצט
ס. וואָטניצקא
נאַפּיורקאָווסקי 65
טעל. 172-33.
נעמט אָן פון 9-1 און פון 3-8 אָוונט.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פּרייז פּאַסטענס
עס ווערט געזוכט רעפּעטירקע צו סאָיטערס, וואַרשאַווסקי, פּאָלנאָצנאַ 12.

פאַרשידענעס
2 האַנד-וועב-שטוהלען אין גוטען צושטאַנד געלעגענהייטליך צו קויפען. קאָפּערניקאַ 55 אַלעינישאַ.
טעל. 145-91.

אַכטונג. קאָקס צום צענטראַל-בעהייצונג בעקומט מען זאַכאָדניאַ 32 אין קויהלען-סקלאַד וויזאַ-ווי דעם לאָמבאַרד.

אַ קוואַליפיצירטער שטריקער-אַרבייטער פון האַנד-מאַשין און קראַגען פעדע זוכט אַרבייט. צו ערפאַהרען פּילסוד-סקיעגאָ 12, וו. 16.

אַ שדכן, וועלכער פאַרקעהרט ביי פּאַסטעמפּאָוע פאַמיליעס, ווערט געזוכט. אָפּערטען אין אַדמ. אונטער "L.T. 100".

אַ שדכן, וועלכער פאַרקעהרט אין בעסערע הייזער, ווערט געזוכט. אָפּערטען אין אַדמינ. אונטער "C".

DR. MED.
Szymon Grynberg
פּילסודסקיעגאָ 55. טעל 168-58
(אָרדינירט זומער אין ווישניאָוואַ-גוראַ)
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. אַ.
מיפּן טעלעפאָנישען פאַרלאַנג שיקט מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די שנעלסטע ענטפערס

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
צוריקגעקעהרט
זאַוואַדזקאַ 14. טעל. 108-33
נעמט אָן פון 10-2 און פון 4-7 אָוונט

Doktór
A. S. TENENBAUM
Piotrkowska 109, tel. 220-25
powrócił.

Dr. **J. Lubicz**
כירורג און אָרטאָפּעד
צוריקגעקעהרט
9 פּאָלודניאָווא 9
טעל. 183-17.

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט: פּיעטריקאָווער 81
טעל. 100-57.
נעמט אָן פון 8-1 און פון 4-8 אָוונט

לעטשניצע
פאַר ווענעריש-קראַנקע מענער-שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי דאָקטאָר
א בעראַטונג 3 זל.

Dr. **L. Suchowczycki**
כירורג
Gdańska 11
טעל. 123-47. (רוג קאָנסטאַנטינער)
POWRÓCIŁ.
נעהמט אָן פון 4-6 נאָכמ.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 79-89.
נעמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אָוונט
זונטאָג פון 10-2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פּערהיטונג נעגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4-8 אָוונט.

POWSZECHNE BIURO OGŁOSZEŃ
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 132. TELEF. 6.73.55 i 2.67.39
ogłoszenia do pism
kampanje reklamowe
projekty, kosztorysy
WSZELKIE OGŁOSZENIA DROBNE

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַגמ. 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9-1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.30

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8-2 ב"מ און פון 6-9 אָוו.

ד"ר מעד. **מ. ווינבערג**
נערווען-קראַנקהייטן (עלעקטריזאַציע)
זשעראָמסקיעגאָ 25,
טעל. 172-20
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 5-8 אָוונט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה: פאַר'ן טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב-יום-טוב — 24 גר. ... אין טעקסט — 40 ... 60 ... נאָכ'ן טעקסט — 12 ... 16 ...
[illegible]
אַנאָנסמענטס-פּרייז: אין לאָדז — ... מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. ... אויסלאַנד 7 זל. ...
[illegible]
Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

דער יודישער ים

פון עמנואל שטיין

יעדע פאָר חדשים בעווייזען זיך אין די יודישע
יטונגען ידיעות, אַז עס איז ענטשטאנען א נייע
יישע שיפס-ליניע, אַז אין די ארץ־ישראל׳דיגע
רטען האָט זיך אָפּגעשטעלט א העברעאישע שיף
ט אַ יודישער מאנשאַפט א. אז. וו. א. אַז. וו. דער
ישער צייטונגס-לעזער לייענט דאָס איבער און
ן צופרידען, וואָס אויף די וויכטיגע ים-וועגען
וישען מזרח און מערב קורסירען שוין יודישע
פען מיט בלוי־ווייסע פאָהנען. און וואָס ביי די
עגעס פון פרייען ארץ־ישראל וואַקסט, ווי מיט טוי
נדער יאהרען צוריק, דער יודישער כוח אויפ׳ן ים.

אַזוי טומעלט עס זיך יעדע פאָר חדשים און
רנאָך ווערט ווידער שטיל. דערווייל אָבער בע־
וזען אונז די יעהרליכע סטאטיסטיקעס, וואָס ווע־
ן צונויפגעשטעלט דורך די ענגלישע בעאַמטע,
די פאסאזשיר־ און סחורה־בעוועגונג אויפ׳ן מי־
ללענדישען ים וואַקסט אין א אַלץ שנעלערען
מפא און הגם דער מאָטאָר פון דער דאזיגער בע־
גונג איז די גרויסע יודישע עליה, זענען דאָך
שטא ביז איצט קיין יודישע שיפען אויפ׳ן ים,
זענען נאָך נישטא קיין יודישע מאנשאַפטען, קיין
דישע ים־מענשען.

אין יאהר 1932 זענען אין די ארץ־ישראל׳דיגע
רטען אָנגעקומען 3.771 שיפען מיט א טאנאזש
ן 4,228.326 טאָן. יאהר 1933 — העכער 4000
פען מיט א טאנאזש פון 4.803,597 טאָן. גענוי
זעלבע צאָהל שיפען האָט פאר דער צייט פער־
אָט די ארץ־ישראל׳דיגע פּאָרטען און אַבגעשוואו
ען צו זייערע פאָרטען, וואָס זענען צעשפּרייט אויף
לע קאָנטינענטען. דאָס ערשטע אָרט פערנעהמען
א די איטאליענער, ווייטער קומען די ענגלענדער,
אנצויזען, גריכען, רומעניער און אַפילו דייטשען
ער גאַנצער ברעג-פערקעהר ליגט אין די הענד פון
רישע און ארץ־ישראל׳דיגע אַראַבער.

מיר קוקען זיך צו צו דעם רוהיג. און דערווייל
ליסען אַריין מיליאָנען פאר איבערפיהרען פאסא־
שירען און סחורות, אין די קעשענעס פון פרעמדע
עזעלשאַפטען. מיר שטעלען פעסט מיט פרייד
עם וואוקס פון דער בעוועגונג אין די ארץ־ישראל׳־
יגע פאָרטען און מיר גלויבען, אַז פון זיך אַליין
ועט ענטשטעהן א יודיש שיפס־וועזען, אַז אין
יי געפינען זיך זיכער פאכלייט, לעגענדארע קאפי־
אליסטען וועלכע ווילען זיך שוין מיט דער זאך
עשעפטיגען. מיר האַלטען, אַז עס איז נאָך נישט
עקומען די צייט אָנצוהויבען די אַרבייט אויפ׳ן
ם, ווען דער באָדען איז נאָך נישט אונזערער.
און דערווייל רוקט זיך אונז ממש פון די הענד אַוועק
א גרויסער קאָלאָניזאציע־שאַנס.

דער ערוואַכענדער מזרח, דער גרויסער וועג צווישען קאַפּשטאַט און קאַירא, וועלען אין דער נאָהענטסטער צוקונפט נאָך מעהר בעלעבען די וועגען אויפ׳ן מיטעללענדישען ים. יעדע יודישע שיף מיט א יודישער מאנשאַפט בעדייט א פערברייטערונג פון די גרענעצען פון לאַנד. יעדע יודישע שיף, וואָס שווימט אויפ׳ן ים, שאַפט עקזיסטענץ־מעגליכקייטען נישט נאָר פאַר דער מאנשאַפט, נאָר אויך פאר צעהנדליגער פאמיליעס אויף דער יבשה, לעזען דעם ים-פּראָבלעם קאָן מען נישט מיט עטליכע העברעאישע שיפען אויפ׳ן ים. מען דאַרף בויען דאָקען, ים־שולען, ענטוויקלען אינדוסטריע־צווייגען, וואָס זענען פערבונדען מיט׳ן ים. ווער ווייסט, צי נאָכדעם, ווי די בוי־קאָניונקטור וועט פערשווינדען, וועט דער ים נישט פאַרשטעלען מיט זיך אַ ווייטערען וואוקס פון וואוילשטאנד.

מעגליכקייטען זענען פעהאַן גרויסע, אָבער ביז איצט איז אַזוי ווייניג אויפגעטון געוואָרען. פאַרוואס?

דער אויספיהר איז אַלזאָ פאָלגענדער: דאס יודישע פאָלק מוז בעשאַפען אַזאַ כוח, וואָס זאָל אויסטרעטען א וועג פאר׳ן יודישען שיפס-וועזען. דאָס יודישע ים־פּראָבלעם וועט נישט געלעזט ווערען בלויז דורך ארץ־ישראל, אויך נישט דורך פּריוואַטע קאפיטאליסטען און יחידים, אַפילו ביים בעסטען ווילען עס איז אַן אויפגאבע פאר דורות און עס מוזען דערצו קאנצענטרירט ווערען פיל כוחות אין יודענטום

עס איז פעהאַן בלויז איין וועג: אין די ראַהמען פון דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאציע מוז געשאַפען ווערען א צענטראלע אינסטאנץ, וואָס זאָל נעהמען אויף זיך די אויפגאבע אויסצולייזען דעם יודישען ים. אין א מעמאָריאל צו דער עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן און ירושלים, וואָס איז אַרויסגעשיקט געוואָרען פון א איניציאַטיוו־גרופּע אין פּוילען, — ווערט פאָרגעלעגט צו שאַפען א יודישען נאציאנאַל ים-פאָנד.

גענוג אָנשטרענגונגען און קרבנות וועלען זיין נויטיג ביז מען וועט די נויטיגע קאפיטאלען דערגרייכען. דער אָנהויב דאַרף אָבער געמאַכט ווערען: ארץ־ישראל און דער גלות לעזען אויס דעם יודישען ים מיט געמיינזאַמע כוחות.

נאָך אַ הפסקה פון צוויי טויזענד יאהר געהט איצט דאָס יודישע פאָלק, אַ דאַנק ארץ־ישראל, ווידער אַרויף אויף דער היסטאָרישער אַרענע. דער אייביגער וואַנדערער, וואָס האָט בעטראטען דעם באָדען פון א״י, האָט בעוויזען וואונדער. איצט איז געקומען די צייט פאַר׳ן ווייטערדיגען שטאפּ פון קאַמף, פאר די חלוצים, וואָס זאָלען עראָבערען און אויסלעזען פאר ארץ־ישראל דעם יודישען ים.

ליזא קאמפאנעיעץ ז״ל

ווי עס איז שוין קורץ געמאָלדען געוועזען, איז אין בען (פראנקרייך) מוצאי יום כפור פלוצלונג געשטאָרבען די פערדינסטפולע יודישע שוישפּילערין און טעאַטער־פיאָנערין ליזאַ קאַמפאַניעיץ ז״ל.

זי איז געוועזען די פרוי פון בעוואוסטען טעאַטער־פיאָנער דירעקטאר אדאָלף קאמפאנעיעץ און די מוטער פון אַ בעקאַנטער אַרטיסטען־משפחה: זי האָט איבערגעלאָזט דריי טעכטער און צוויי זיהן מיט איידימס און שנורען, וועלכע זענען אַלע אָנגעזעהענע שוישפּילער מיט אַ נאָמען אין דער וועלט. פון זיי זענען אַניעלא, באָריסאַוואַ, סאקאָלאָוו, פּאַליאַקאָוו און ראַבינאָוויטש אויך אין פּוילען פּאָפּולער און בעליבט, — אין פּוילען, וואו זיי האָבען געמאַכט זייערע ערשטע טריט אויף דער יודישער ביהנע און יאהרען לאַנג געשפּילט אין וואַרשע, שפּעטער אין לאָדז און אַנדערע שטעט.

די פערשטאָרבענע האָט צוזאַמען מיט איהר פאמיליע זייט זעקס יאהר געלעבט אין פראַנקרייך, וואוהין זיי זענען פערוואָגעלט געוואָרען נאָך לאַנגע וואַנדערונגען איבער רוסלאַנד און פּוילען אין דער צייט פון קריג און פון נאָכ׳ן קריג. פאַר׳ן אַרויספאָהרען קיין פראנקרייך האָבען זיי אייניגע יאהר פערבראַכט אין לאָדז; דאָ האָבען אונטער דער דירעקציע קאַמפאנעיעץ און שפּעטער קאַמפּאַנעיעץ און צעלמייסטער פערשידענע יודישע טרופּעס געשפּילט פריהער אין גרויסען טעאַטער, נאָכדעם אין „סקאַלאַ״ און „ראָזמאַיטאָשטשי״. דער עקאָנאָמישער קריזיס וועלכער האָט זיך בעזונדערס שווער אָפּגערופען אויפ׳ן טעאַטער־געשעפט, האָט זיי געצוואונגען נאָכאַמאָל צו נעמען דעם וואַנדער־שטאָב אין דער האַנד אַריין. זיי זענען אַוועק קיין פראַנקרייך (קיין פּאַריז), וואו דירעקטאָר קאַמפּאַנעיעץ האָט אייניגע יאָהר אָנגעפיהרט מיט אַן אייגענע טעאַטער. דאָ האָט אויך מאַדאַם קאמפאנעיעץ רעגעלמעסיג געשפּילט, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס צוליב איהר שוואַכען געזונד צושטאַנד איז דאָס שוין געווען פאר איהר אַ צו גרויסע אָנשטרענגונג.

אָט דאָס איז אין קורצען דער וואַנדער־וועג פון דער פערשטאָרבענער פאר די לעצטע עטליכע יאָהר. זי האָט אָבער אין איהר לעבען אַדורכגעמאַכט אַ סך אַ לענגערען און שווערערען ליידענס־וועג צוזאַמען מיט איהר מאַן 46 יאָהר האָט זי געווירקט אויף דער יודישער ביהנע. איהר אַרטיסטישע קאַריערע האָט זי אָנגעהויבען אַלס 14־יעהריג מיידעל אין יענעם ערשטען ענטוויקלונגס־פּעריאָד פון יודישען טעאַטער, וועלכען מ׳רופט געוועהנליך די גאָלדפאַדען־תקופה, ד. ה. די תקופה, ווען דער גאָלדפאַדען־רעפּערטואַר און די גאָלדפאַדען־טראַדיציעס האָבען בעהערשט די יודישע ביהנע און שטאַרק בעאיינפלוסט דעם ענטוויקלונגס־גאַנג פון יודישען אַרטיסט. די פערשטאָרבענע האָט אַלזאָ געהערט צו דעם דור אַרטיסטען, וואָס האָט געלעגט דעם גרונדשטיין פאַר׳ן יודישען טעאַטער. דאָס איז געווען דער דור פון פיאָנערען־מארטירער, וואָס האָט אונטער די אומגלויבליכסטע ליידען און רדיפות, ביי אַ פאָלקאָמענעם אינדיפערענטיזם מצד דער יודישער געזעלשאַפט, געשאַפען אַ יש מאין, אַ יודיש־פאָלקסטימליכע קונסט, פון וועלכער עס האָט זיך שפּעטער ענטוויקעלט דאָס „בעסערע״ יודישע טעאַטער. אָט די פיאָנערען האָבען אַרויסגעגעבען פון זייער מיט אַ גאַנצע רייהע טאלאַנטפולע שוישפּילער און טיכטיגע טעאַטער־מענשען — און זיי, זייער איניציאַטיוו און עקשנות, זייער ליבע צו זייער בערוף האָט מען צו פערדאַנקען די עקזיסטענץ און די ענטוויקלונג פון היינטיגען יודישען טעאַטער.

די פערשטאָרבענע מאדאם קאַמפאַנעיעץ איז דערצו געוואָרען אויף די טראַדיציעס און דער קונסט פון יענעם פיאָנערען־דור. זי האָט אָבער אויך מיטגעמאַכט אַלע ענטוויקלונגס־עטאַפּען פון יודישען טעאַטער און פערשטאַנען זיך צוצופּאַסען צו די פאָדערונגען פון דער נייער צייט. אַלס שוישפּילערין האָט זי זיך אויסגעצייכענט דורך גרויסע פאָלקסטימליכקייט. דורך איהר גענויע קענטעניש פון יודישען לעבען. דורך איהר ערנסטע בעציהונג צו איהר קינסטלערישע אויפגאַבען. דערביי האָט זי געהאַט א זעלטענע תפיסה, א פענאָמענאַלען זכרון און די פעהיגקייט זיך גרינדליך איינצולעבען אין א ראָל. די יודישע פרוי פון אַלטען שטייגער, איהר נשמה־לעבען און איהרע חלומות, די יודישע מוטער מיט איהרע ליידען און פריידען האָט זי געקענט ווי זעלטען א צווייטע. און די דאָזיגע ראָלען איז זי געווען זעהר געשעצט און בעליבט.

אַלס שוישפּילערין האָט די פערשטאָרבענע א סך געאַרבייט איבער זיך, אַ סך געלייענט און געלערנט. זי איז געווען זעהר בעהאַווענט אין דער יודישער ליטעראַטור, אין דער אַלטער ווי אין דער נייער. זי האָט געקענט שלום עליכם׳ס און מענדעלי׳ס ווערק, יעקב גאָרדינ׳ס אַלע דראַמען, פּרץ׳ן און שלום־אש׳ן, אָבער אויך שמר״ן און אייזיק מאיר דיקן, און האָט אויך געקענט ברענגען ציטאַטען פון ר׳ נחמן בראַצלאַווער׳ס „סיפורי מעשיות״ און פון נאָך אַזעלכע ווערק פון דער חסידישער און מוסר־ליטעראַטור.

אָפּשטאַמענדיג פון אַ אָרטאָדאָקסישען הויז, איז זי געווען רעליגיעז און אָפּגעהיט אַפילו ווען עס איז איהר אויסגעקומען צו וואַנדערען איבער זעהר „פערגויישטע״ שטעט. אין דעמזעלביגען יודיש־טראַדיציאָנעלען גייסט האָט זי אויך דערצויגען איהרע קינדער.

זי איז געווען אַ זעלטענע פרוי און אַ ליבהאַציגער מענש, אַ געלאַסענער. רוהיגער און פריינדליכער כאַראַקטער, וועלכע האָט שטענדיג געהאַט פאַר אַלעמען א גוט וואָרט, אַ פריינדליכע מינע, וואַרימקייט און האַרציגקייט. אַלס פרוי פון א דירעקטאר, וועלכע האָט געהאַט צו טון מיט׳ן גרעסטען טייל פון די יודישע אַרטיסטען, וואָס וואַנדערען היינט אַרום איבער דער וועלט, איז זי קיינמאָל נישט געווען פאַר זיי קיין „פרוי דירעקטאָרין״, וואָס קוקט פון אויבען אַראָפּ, נאָר א גוטע געטרייע קאָלעגין, וועלכע האָט זיך געטיילט מיט זיי מיט׳ן לעצטען ביסען ברויט אין אַ צייט פון נויט. און ווען עס איז געווען בעסער — האָט זי מיט איהר מאַן געזאָרגט, אַז זיי זאָלען קענען לעבען בכבוד.

און אָט זיי אַלע, די אַרטיסטען און איהרע צאָהלרייכע פריינט פון ווייט און פון נאָהענט, צוזאַמען מיט איהר מאַן און די קינדער און מיט איהרע נאָהענטסטע קרובים, וועלכע שטעהען אין טיפען טרויער איינגעהילט ביי איהר פרישען קבר, בעוויינען היינט איהר אומגעריכטען טויט.

עהרע איהר אָנדענקען! — עהרע דעם אָנדענקען פון אַ ליבען מענש און אַ פערדינסטפולער שוישפּילערין, וועלכע האָט איהר גאַנץ לעבען און איהרע בעסטע כחות מקריב געווען אויפ׳ן מזבח פון דער יודישער טעאַטער־קולטור.

ישעיה אוגער.

די אַקציע פון זעלבסט-הילף פאר פוילישע יודען אין די גרעסערע שטעט

קראקא (יט״א) די לייטונג פון דער זעלבסט־הילף־אַקציע פון פוילישען יודענטום האָט בעקומען פאָלגענדע מיטטיילונגען פון גאַנג פון דער אַקציע.

קראקא: איצט, ווען עס האָבען זיך געענדיגט די פעריען, איז בענייט געוואָרען דער קאַמפּיין. אויסער דעם קראקאווער ראש הקהל דר. רפאל לאנדוי האָבען זיך בראש פון דער אַקציע געשטעלט די אָנגעזעהענסטע געזעלשאפטליכע טוער מיט ד״ר טהאָן ד״ר בערעס (געוו. דירעקטאר פון דער קראקאווער האַנדעלס־קאמער), דיר. גוראָווסקי א. א. בראָט. א בעזונדערס וואַרימע בעציהונג ווייזט אַרויס ד״ר טהאָן, וואָס האָט שוין פון לאַנג היים געשטיצט די נ״ח־בעוועגונג.

בענדין: נאָך די פעריען האָבען מיר זיך גענומען ענערגיש צו דער אַרבייט און ביז איצט געשאַפען 10.000 זל. מיר האָפען איבערשטייגען דעם קאָנטינגענט.

קאַטאָוויץ: נאָך א גוטער צוגרייטונג זענען מיר צוגעטרעטען צו דער זאַמעל־אַקציע. אין משך פון די ערשטע טעג איז געזאַמעלט געוואָרען העכער 10.000 זל. די שטימונג איז ביי אונז אַ גוטע, און מיר האָפען דעם קאַמפּיין צו פערענדיגען מיט ערפאָלג.

א כינעזישע ראטען־רעפובליק

עקזיסטירט שוין זייט אייניגע יאהר

אין דער בעלגישער צייטשריפט „ראוי בעלוש״ איז פערעפענטליכט פאָלגענדע אַרטיקלען וועגען דער לאַגע אין כינאַ:

אין אייראָפּאַ איז כמעט נישט בעקאַנט, וואָס עס טוט זיך אין כינאַ. מיט׳ן אויסנאַהם פון אייניגע געצעהלטע מענשען ווייסט קיינער נישט, אַז אַ בעדייטענדער טייל פון כינעזישען טעריטאָריום, וואָס האָט צוליב זיין אויבערפלאַך, ווי אויך אַ דאַנק זיין בעפעלקערונגס־צאָהל אַ גרויסע בעדייטונג געפינט זיך היינט אונטער דער סאָוויעטישער הערשאַפט.

דער דאָזיגער שטח נעהמט אַרום צאָהלרייכע קרייזען אויף דרום מזרח פון נאַנקין, אין טהאַל יאַנג־טסע־קיאַנג, ווי אויך אין די טהאָלען פון אייניגע רעכטע נעבען טייכען. פון דעם דאָזיגען טייך פערנעהמען די כינעזישע קאָמוניסטען, אַנערך 90 מיליאָן דעם דאָזיגען טהאָל און די אַרומיגע הויכע געגענדען. 0

דער צענטער פון דעם סאָוויעטישען געביט געפינט זיך אין קיאַנג־סי. עס לאָזט זיך דאָ נישט אַדורכפיהרען אַ גענויע פעסטשטעלונג פון די גרעניצען. דער שטח פערגרעסערט זיך אָדער פערקלענערט זיך אָפּהענגיג אין די [illegible] פון די קאַמפס. וואָס שפּילען זיך אָפּ אויפ׳ן ראַנד פון דאָזיגען שטח. אין דער [illegible] בעקעמפט די רעגירונג פון קואָמינטאַנג אין נאַנקין כסדר דעם קאָמוניזם. [illegible] אמאל יענע. אָבער איינס קען מען [illegible] פאר א [illegible], אַז דער קאָמוניסטישער שטח [illegible] פון יאָהר צו יאָהר און [illegible] איז ווירקונג.

עס איז פאַראַן אַ פעסטער צענטער פון סאָוויעטישער הערשאַפט אין כינע. מעהר ווי 40 פּראָווינצן געפינען זיך שוין זייט א סך יאָהרען אונטער דער דירעקטער קאָנטראָל פון דער קאָמונ. מאַכט און יעדער פּראָווינץ, יעדע שטאָט, יעדעס דערפעל האָט זיינע אייגענעם צוזאַמענשטאַהר פון די סאָוויעטען זיין אייגענעם אויספיהר־קאָמיטעט.

באַלד אין אָנהויב האָט זיך אין דעם קרייז אָרגאַניזירט צוויי פּראָווינציאַנעלע רעגירונגען, אָבער דעם 7 נאָוועמבער 1931 איז אין דזשואיגין געגרינדעט געוואָרען אַ צענטראַל רעגירונג פון אַלע ראַטען קרייזען אין כינע. דאָס איז די צייטווייליגע רעגירונג פון דער כינעזישער ראַטען רעפּובליק, וועלכע געפינט זיך אין [illegible] אוז כסדר׳דיגען קאָנטאַקט מיט מאָסקווע. פּרעזידענט פון דער דאָזיגער רעגירונג איז אַ געוויסער מאַאָ־טסע־טונג. דאָס אַלץ צוזאַמען שאַפט אַ פעדעראַציע לויט׳ן מוסטער פון ראַטען־פערבאַנד. אָבער אַ חוץ דעם געפינען זיך נאָך אַ סך קרייזען, וואָס זענען קאָמוניסטיש און געפינען זיך אונטער דעם איינפלוס פון די כינעזישע סאָוויעטען. זיי געפינען זיך הויפּטזעכליך אויף די גרעניצען פון די דאָזיגע פּראָווינצען און פערבינדען זיך מיט זיי, מעהר אָדער ווייניגער אין אַ געשלאָסענע גרופּע.

די רעגירונגס־אָרגאַנען פון די כינעזישע סאָוויעטען זענען אויך געשאַפען לויט׳ן מוסטער פון די אינסטיטוציעס אין ראַטען־פערבאַנד. שטעטישע דאָרפישע און פּראָווינציאַלע צוזאַמענקונפטען, אויסגעוועהלט פון אַרבייטער, פּויערען און זעלנער, שיקען אַרויס דעלעגאַטען אויפ׳ן אַלגעמיינעם לאַנד קאָנגרעס וועמען עס אונטערליגט די צענטראַל רעגירונג. די בעזיץ־האָבענדע קלאַסען און די אַמאָליגע גוטס־בעזיצער האָבען נישט קיין שום פּאָליטישע רעכט. די דאָזיגע רעכט האָבען נאָר אַרבייטער, זעלנער און פּויערען, אין עלטער פון 16 יאָהר אָהן אונטערשיד פון געשלעכט און נאַציאָנאַליטעט.

די אַגראַר־רעפאָרם, וואָס ווערט אַדורכגעפיהרט דורך דער קאָמוניסטישער מאַכט איז די נשמה פון ווירטשאַפטליכען פּלאַן. זי איז דער יסוד פון פּאָליטישען רעזשים.

מיט׳ן מאָמענט ווען עס איז דאָרט איינגעשטעלט געוואָרען די לאָקאַלע ראַטען־מאַכט איז דאָרט די לאַגע אינגאַנצען געענדערט געוואָרען. די גרויסע גוטס־בעזיצער, סוחרים, [illegible] זענען אויסגעהרגעט געוואָרען אָדער פערטריבען געוואָרען. די ערד און פערמעגען פון יעדען פון זיי איז פערטיילט געוואָרען צווישען די פּויערען און זעלנער. קינדער אונטער 16 יאָהר, זקנים און קאַליקעס האָבען נישט קיין רעכט צו האָבען ערד אָבער די פאמיליעס וואָס האַלטען זיי אויס קענען פאָדערען אַ שטיקעל ערד, וואָס ענטשפּרעכט זייערע בעדערפעניש. די אָרטיגע ראַטען גיבען אַכטונג אויף דער בעאַרבייטונג פון דער ערד, וואָס איז צוגעטיילט געוואָרען פאר די פאמיליעס פון די רויטע זעלנער. מלוכה־ערד, די גיטער פון די טעמפּלען און קלויסטערס זענען נאַציאָנאַליזירט געוואָרען.

עס פערפליכטעט איצט א נייער געלד סיסטעם וואָס האָט זיך שבעל פערשפּרייט צווישען די מאַסען. צוויי צענטראַל־באַנקען פונקציאָנירען אין לאַנג־יעק און אין טאַנג־קי. זייערע קאַסעס האָבען אין משך פון יאָהר דערגרייכט די סומע פון 300 מיליאָן פראַנק, אויף די באַנקנאָטען, וואָס די דאָזיגע באַנק לאָזען אַרויס, געפינען זיך די בילדער פון מאַרקס׳ן און לענינען.

אַ חוץ דעם זענען כמעט איבעראַל געשאַפען געוואָרען אָרטיגע לאַנדווירטשאַפטליכע בענק, קאָאָפּעראַטיווע קרעדיט געזעלשאַפטען, וואָס ערטיילען די פּויערען הלוואות צו זעהר נידריגע פּראָצענטער. אין די אונטערנעהמונגען, וואָס ווערען קאָנטראָלירט דורך די כינעזישע סאָוויעטען למשל אין די דרוקערייען, אַרסענאַלען, טאַבאַק פאַבריקען, גרובען — איז איינגעפיהרט געוואָרען דער 8־שעה׳דיגער אַרבייטס טאָג. דאָס איז דאָרט געווען א זעהר וויכטיגע רעפאָרם. ווייל מען האָט דאָרט געאַרבייט צו 12 און 14 שעה אין טאָג. די לוינען פון אַלע אינדוסטריע און לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייטער זענען בעצייטענס געהעכערט געוואָרען.

עס ווערט דאָרט איינגעפיהרט א אלס גענויערעם קאָנטראָל איבער דעם תבואה־האַנדעל. די פּרייזען אויף זאַלץ, רייז פלייש זענען פערקלענערט געוואָרען. די רעגירונג האָט פערוועהרט צו פלאַנצען מאָהן, וועלכען די גענעראַלען פון סאַמינטאַנג האָבען געצוואונגען די פּויערען, ווייל זיי האָבען געהאַט ריזיגע הכנסות פון האַנדעל מיט אַפּיום. דאָס רויכערען אָפּיום ווערט שטרענג בעשטראָפט.

ביז איצט האָט מען געשריבען נאָר וועגען צוויי פּרובען צו שאַפען קאָלעקטיווע ווירטשאַפטען, אין געוויסע פאַלען זענען די הכנסות פון דער נאַציאָנאַליזירטער ערד, פערנוצט געוואָרען אויף עפענטליכע אַרבייטען אויסצוטריקענען זומפּען אָדער צום שוץ קעגען פערפלאַנצונגען.

מען האָט דאָרט אויך אָנגעהויבען צו אָרגאַניזירען א בילדונגס־סיסטעם. פאָלקס־שולען, מיטעל שולען און שולען פאר דערוואַקסענע זענען איינגעאָרדענט געוואָרען אין דזשואיגיק און אַנדערע צענטרען. עס זענען אויך פאַראַן מיליטערישע אַקאַדעמיעס, שולען וואָס ערציהען אָרגאַניזאַטאָרען און פּאָליטישע פּראָפּאַגאַנדיסטען.

דערווייל שטרעבט די כינעזישע ראַטען־רעפּובליק נישט אַזוי ווייט צו פערגרעסערען איהר מאַכט ווי צו פערפעסטיגען די עראָבערונגען, וואָס זי האָט שוין דערגרייכט אויף דעם טעריטאָריום, וואָס זי פערנעהמט.

א גרעפין האט אומגעברענגט 640 מיידלער

און זיך געבאדען אין זייער בלוט, כדי אויסצוזעהן שעהן?

דאס איז נישט קיין ווילדע, אויסגעטראכטע מעשה, נאר א געשיכטליכער פאקט, וואס איז פער־שריבען אין די כראניקעס. — עליזאבעט באטארי האט די דאזיגע גרויזאמע פרוי געהייסען.

אין טשעכאסלאוואקיע, נישט ווייט פון דער אונגארישער גרעניץ, איז פערהאן א דארף מיט׳ן נאמען קאכטיטשע. ביז נאך דער מלחמה האט דאס דארף געהערט צו אונגארן. איצט געהערט עס צו טשעכאסלאוואקיע.

דאס דאזיגע דארף, וואס ליגט ביי די קאר־פאטען, ציהט צו זיך יעדען זומער א סך טוריסטען. א גרויסער טייל פון די טוריסטען קומען זעהן די דארטיגע פרויען, וועלכע שמ׳ן אין דער ארומיגער געגענט פאר זעהר שעהן. אנדערע קומען זעהן די חורבות פון אן אלטען שלאס וואס געפינט זיך דארטען, און טראגט דעם נאמען „דער פער־שאלטענער שלאס".

די מעהרסטע פויערים פון קאכטיטשע וועלען אייך נישט קענען זאגען פארוואס דער דאזיגער שלאס איז פערשאלטען, אבער די גאנץ אלטע וועלען אייך דערצעהלען, אז אין די חורבות וואגעלט ארום די נשמה פון א פרוי, וואס איז אמאל געווען די אייגענטימערין פון דעם דאזיגען שלאס, און ווער עס דערוועגט זיך אריינצודרינגען אין איהר אמאליגען פריצישען גוט, דעם דער׳הרג׳עט זי.

ווי די מעהרסטע אוויגע לעגענדעס, איז אויך די לעגענדע אויסגעוואקסען פון א געשיכטליכען פאקט. אין דעם פאל איז דער געשיכטליכער פאקט א סך מורא׳דיגער ווי די לעגענדע, ווייל ער דער־צעהלט וועגען א גרויזאמער פרוי, אפשר די גרויזאמסטע אין דער גאנצער וועלט־געשיכטע, וואס האט געלאזט אומברענגען 640 מיידלעך און זיך געבאדען אין זייער בלוט כדי זי זאל זיין שעהן.

עליזאבעט באטארי איז געווען דער נאמען פון דער דאזיגער גרויזאמער פרוי. זי איז געווען א פלימעניצע פון סטעפאן באטארי, וועלכער איז אין דעם יאהר 1576 אין קראקא געקרוינט געווא־רען אלס קעניג פון פוילען. זי איז געווען פערהייראט צו גראף נאדאסדי, וועלכער איז געווען איינער פון די רייכסטע און מעכטיגסטע אונגארישע מאגנאטען.

דרייצעהן יאהר איז זי אלט געווען ווען זי האט חתונה געהאט. איהר חתונה איז געפראוועט גע־ווארען מיט גרויס פאמפ. פערשידענע גראפען און פירשטען זענען געקומען צו דער חתונה און אפילו דער דייטשער קייזער מאקסימיליאן דער צווייטער האט אויך געפונען פאר נויטיג צו שיקען ווין און מתנות צו דער חתונה. איהר מאן, דער גראף נא־דאסדי, איז אלט געווען ניינצעהן יאהר צו דער חתונה.

צוויי יאהר האט דאס יונגע פארל פערבראכט אין דעם שלאס פון וואראנא ביי די עלטערען פון דער יונגער גרעפין. דערנאך האבען זיי זיך אריבערגעצויגען אין דעם שלאס פון קאכטיטשע. צעהן יאהר האט די גרעפין קיין קינדער נישט גע־האט. דערנאך האט זי געבוירען א זוהן און שפע־טער אויך צוויי טעכטער.

פון דעם ערשטען טאג־אן וואס זי איז גע־ווארען א הערשערין פאר זיך אליין אין איהר אייגענעם שלאס, האט זי ארויסגעוויזען גרויס גרוי־זאמקייט צו איהר דינער און צו די ארומיגע פויע־רים, וועלכע זענען געווען איהר לייב־אייגענע. אין איהר גרויזאמקייט האט זי געהאט די הילף פון איהר ניאנקע, א געוויסער יאנא אויווארי, און פון איינער פון איהרע קאמער־פרויען.

איין טאג ווען א דינערין האט געהאלטען אין קעמען איהרע האר האט זי נישט־ווילענדיג צעבראכען די קאם וואס איז געווען בעזעצט מיט פערל. די גרעפין איז געווארען אזוי אויפגעבראכט אויף דער דינערין און איהר אנגעהויבען אזוי שלאגען, אז דער דינערינ׳ס פנים איז בעגאסען געווארען מיט בלוט און דאס בלוט איז גערונען איבער דער האנט פון דער גרעפין.

עטליכע טעג שפעטער האט די גרעפין געמאכט א זעלטענע ענטדעקונג: יוען זי האט געקוקט אויף איהר האנט האט זיך איהר געדאכט, אז יענע טיילען פון איהר האנט וואס זענען געווען בעגאסען מיט בלוט זענען געווארען גלאטער און ווייסער.

זי האט גלייך געלאזט צונויפרופען איהרע קאמער־פרויען און זיי געוויזען איהר האנד. פער־שטעהט זיך, אז די קאמער־פרויען, וועלכע האבען געוואוסט, אז ווען די גרעפין זאגט עפעס טאר מען נישט זאגען, אז עס איז נישט אזוי, האבען איהר צוגעבאמקעט און דערקלערט, אז אויך זיי זעהען ווי יענע שטעלען פון דער האנט זענען געווארען ווייסער און שעהנער. די גרעפין האט אויך געלאזט רופען צו זיך כשוף־מאכערינס און אויך זיי האבען איהר געזאגט דאס זעלבע. איינע פון די כשוף־מאכערינס האט איהר אויך דערקלערט, אז זי ווייס שוין פון לאנג, אז ווען מען באדט זיך אין מענשען בלוט ווערט די הויט שעהנער און גלאטער. דאס בלוט מוז אבער קומען נאר פון יונגע מיידלעך.

פון זינט דעמאלט האבען אין דארף קאכטיטשע אנגעהויבען צו פערשווינדען יונגע מיידלעך און קיינער האט נישט געוואוסט וואו זיי זענען אהינ־געקומען. מיט דער צייט האבען די פויערים פון דארף זיך שוין דערוואוסט, אז די אלע מיידלעך ווערען דער׳הרג׳עט אין דעם גרעפליכען שלאס. אזוי ווי אבער דאס איז געווען אין דער צייט פון פאנשטשיזנע, ווען די פויערים זענען געווען שקלא־פען ביי די פריצים און מען האט זיך מיט זיי גע־קאנט בעגעהן ווי מען האט געוואלט, האבען זיי גארנישט געקאנט טון.

וואס עלטער די גרעפין איז געווארען, אלץ מעהר האט זי זיך איינגערעדט, אז זי וועט קאנען דערהאלטען איהר שעהנקייט דורך מעהר און מעהר בלוט פון יונגע מיידלעך, און עס איז איינמאל דערגאנגען אזוי ווייט, אז יעדען טאג איז אומגע־בראכט געווארען אן אנדער מיידעל.

איהר מאן האט אין אנהויב גארנישט גע־וואוסט וואס אין זיין שלאס קומט פאר. ווען ער האט זיך דערוואוסט וועגען דעם, איז איהם דער ארט געווארען אזוי דערווידער, אז אין איין שעהנעם טאג איז ער פערשוואונדען און מעהר האט ער זיך נישט געוואלט אומקעהרען נישט צו דער גרוי־זאמער מענשליכער בעסטיע וואס איז געווען זיין פרוי און אפילו נישט צו דעם פלאץ וואו זי געפינט זיך.

אין קאכטיטשע זענען מעהר נישט פערבלי־בען קיין מיידלעך וואס די בלוטיגע גרעפין זאל קא־נען אומברענגען, האבען זיך איהרע הענקער ארויס־געלאזט אין די דערבייאיגע דערפער סארוואס, טאפלאן און פאלוואן און פון דארט געבראכט פרישע קרבנות.

דאס איז שוין געווען צופיל. די פויערים פון דער גרעפינ׳ס אייגענער אומעניע האבען געמוזט שווייגען, אבער די פויערים פון די אנדערע דער־פער האבען אויפגעהויבען א געוואלד. די זאך איז אנגעקומען צו דער רעגירונג, און געארג טורצא, דער קאנצלער פון אונגארן, וועלכער האט שוין פריהער געהערט וועגען די שוידערליכע מעשים, וואס ווערען אפגעטון אין קאכטיטשע, האט אליין זיך געשטעלט אן שפיץ פון א מחנה סאלדאטען, איז אוועק קיין קאכטיטשע און ארעסטירט די גרע־פין מיט אלע איהרע ארויסהעלפער.

פון קאכטיטשע האט מען זי אריבערגעפיהרט אין דעם דערבייאיגען שלאס גראן־ביטסע, וואו זי איז דעם 2־טען יאנואר 1611 געשטעלט געווארען צום משפט.

ביי דעם פראצעס איז בעוויזען געווארען, אז די בלוטיגע גרעפין האט געלאזט אומברענגען נישט ווייניגער פון 640 מיידלעך, איינער פון איהרע ארויסהעלפער האט וועגען דעם געפיהרט א פינקט־ליכען חשבון און דאס בוך פארגעלייגט פאר׳ן געריכט.

אט דער „בלוטיגער בוכהאלטער" און עטליכע אנדערע פון דעם טייוועלשען געזינדעל זענען לעב־דיגערהייט פערברענט געווארען, אנדערע זענען איינגעשפאר׳ט געווארען אויף זייער גאנצען לעבען.

די בלוטיגע גרעפין אליין איז אפגעקומען מיט אייביגער געפאנגענשאפט אין איהר אייגענעם שלאס.

קלארא לעווין.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

ארץ ישראל - הומאר.

אין תל אביב 12 ביינאכט, א דערשראקענער און פער סאפעטער יוד לויפט צו צום פאליציאנט און קוים, וואס ער אטעמט, רופט ער איהם איין, ציטערנדיג איהם צו־ים: „קוק! דארט, נעבען וואסער, דרעהען זיך אר צוויי פערדעכטיגע פערשוינדלעך !"

— תודה (א דאנק) — האט דער פאליציאנט איה געזאגט. — איך וועל זיי שוין היטען.

* * *

מען האט אין תל אביב געכאפט מיט א גנבה א יו וועלכער האט אויסגעזעהען צו זיין א פרומער. ווען מ האט איהם געבראכט אין קאמיסאריאט האט דער קאמי טאן זיך צו איהם געווענדעט מיט דער פאלגענדע פראגע:

— איהר זעהט דאך אויס צו זיין א פרומער יונ טא ווייסט איהר דען נישט אז אין דער הייליגער תור שטעהט „לא תגנוב" (זאלסט נישט גנבענען) ?

— יא, — האט דער גנב געענטפערט — וואס ע שטעהט, זאל זיך שטעהן געזונטערהייט, אבער דא וואס ליגט דאס נעהם איך

* * *

— ווי ס׳שיינט פיהלסטו זיך גאר נישט אומגליק ליך דערמיט וואס דיין פרוי איז אוועקגעפאהרען קי אייראפע ?

— ווארום זאל איך זיך איצט פיהלען אומגליק ליך? איך האב דערווייל צייט, ווען זי וועט צוריקקומען

* * *

א יודישער פאליציאנט אין תל אביב שטעלט אפ א יודישען שאפער פאר פאהרען צו שנעל, און פאדער איהם אויף צו געהן מיט איהם אין פאליציי קאמיסא ריאט.

— איך געה נישט, — ענטפערט דער שאפער.

— אין נאמען פון געזעץ! — רופט אויס דער פא ליציאנט, — דו מוזט געהן.

— נארישקייטען! — מאכט דער שאפער.

— זאלסט מיט דיין פרוי אזוי גליקליך זיין ווי ד וועסט געהן.

— שא! — האט דער שאפער אויסגעשריגען — אז דו ווענדסט אן געוואלד־מיטלען געה איך שוין.

פון אראבישען לאגער אין א״י

פערשטארקטע פאליטישע טעטיגקייט צווישען די אראבער. — אראבישע פארטייען זוכען זיך צו פערשטענדיגען. — דעקלאראציע פון דער פארטיי פון ירושלים׳ער בירגערמייסטער. — דער מופטי אלס... פערטיידיגער פון דעמאקראטיע.

ירושלים. אין אראבישען לאגער ווערען איצט געמאכט בעמיהונגען צו דערגרייכען א פערשטענדי־גונג צווישען די בעזונדערע פארטייען, די איניציא־טיווע האט אויפגענומען דער „נאציאנאלער בלאק" אין שכם. וועלכער האט איינגעלאדען פארשטעהער פון די בעזונדערע פארטייען אויף א בעראטונג, וואס זאל בעהאנדלען די פראגע וועגען צונויפרופען אנ׳־אלאראבישע א״י קאנפערענץ צו בעטראכטען די וויכטיגסטע פאליטישע אנגעלעגענהייטען אין א״י.

די נאשאשיבי גרופע („פארטיי פון נאציאנאלער פערטיידיגונג") שטיצט די שכם׳ער איניציאטיווע און האט פערעפענטליכט אנ׳ערקלערונג, אין וועלכער בעדער זי זאגט זיך אפילו ארויס פאר פערברייטערען די דאזיגע איניציאטיווע דורך שאפען א פערשטענ־דיגונג צווישען די ארטיגע פארטייען אין א״י, סי־ריען און עבר הירדן.

גלייכצייטיג איז צוגעטרעטען צו פערשטארקען איהר פאליטישע טעטיגקייט די „אראבישע רעפארם־פארטיי", בראש פון וועלכער עס שטעהט דער ירושלים׳ער בירגערמייסטער ד״ר כאלדי. די פאר־טיי־לייטונג האט פערעפענטליכט א גרעסערע פאלי־טישע דעקלאראציע, אין וועלכער עס ווערט צווישען אנד. געזאגט: „די לאגע אין לאנד פערפליכטעט אנצונעהמען אקטיווע שריט. מיר ווילען זיך בעמי־הען צו שאפען דעם יסוד פאר א שעפערישער פא־ליטיק, כדי די אראבער זאלען זיך בעטייליגען אין דער געזעצגעבערישער ארבייט און אדמיניסטרא־ציע. מיר גלויבען, אז עס איז נישטא קיין איין אראבער אין לאנד, וואס זאל וועלען מוותר זיין אויף דער פולער זעלבסטשטענדיגקייט און דעריבער גלוי־בען מיר אין די גוטע כוונות פון אלע אהן אונטער־שיד נאציאנאלע אראבישע פארטייען. צוטרעטענדיג צו אונזער טעטיגקייט, שיקען מיר זיי אונזער ברו־דער־גרוס און שטרעקען זיי אויס אונזער האנד צו געמיינזאמער ארבייט צו דער לעזונג פון א״י ־ פראבלעם מיטן כוח פון אחדות". אין דער דעקלא־ראציע אפעלירט כאלדיס פארטיי צו דער אראבישער פרעסע, אז זי זאל איהר אינטערעס שענקען דער ארבייט און נישט די מענשען, ווייל די רעפארם־פארטיי איז ווייט פון פאמיליען־סכסוכים און גע־יעג נאך מאטעריעלען נוצען".

אויך דער אראבישער יוגענד ־ פערבאנד האט פערשטארקט לעצטענס זיין טעטיגקייט. דער פער־באנד האט אין יפו אפגעהאלטען א קאנפערענץ פון אלע אפטיילונגען, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען זיך ווענדען צו אלע אראבישע פארטייען, אז זיי זאלען שיקען זייערע פארשטעהער אין א געמיינזאמער דעלעגאציע, וואס זאל זיך פארשטע־לען דער רעגירונג מיט דער פאדערונג אפצושטעלען די יודישע עליה און יודישע באדען־קניות. עס איז אויך בעשלאסען געווארען צו שיקען צום שטעל־פערטרעטער פון הויך־קאמיסאר א פראטעסט ־ דע־פעשע צוליב אינצידענט מיטן גערער רבין ביי דער מערת־המכפלה, ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירען אראבישע יוגענד־פיקעטען געגען די יודישע וואך־פאסטענס ביי יודישע אונטערנעה־מונגען, אין וועלכע עס ווערען בעשעפטיגט אראבער.

פון די קרייזען פון ירושלים׳ער מופטי ווערט מיטגעטיילט, אז די הכחשה פון דער ידיעה וועגען א פארשטעהענדער פאנאראבישער קאנפערענץ אין אמאן (הויפט־שטאט פון עבר־הירדן) שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. אז די קאנפערענץ דארף זיך יא צונויפקומען און אז די ענגלענדער בעמיהען זיך, דאס די קאנפערענץ זאל אננעהמען א פרא־ענגלישע שטעלונג אויפן פאל פון א מלחמה. פון די מופטי־קרייזען ווערט די קאנפערענץ בעצייכענט אלס „ענגליש־יודישע פערשווערונג".

די אראבישע צייטונגען טיילען מיט, אז די נא־ציאנאלע אראבישע אינסטיטוציעס מאכען פארבע־רייטונגען צו ארגאניזירען דעם 2־טען נאוועמבער, אין 18־טען יאהרטאג פון דער באלפור־דעקלארא־ציע, פראטעסט ־ מיטינגען געגען דער דאזיגער דע־קלאראציע און איהר אויסווירקונג אויפן גורל פון ארץ־ישראל.

דער ירושלים׳ער מופטי האט מיט א קורצער צייט צוריק איבערגעשיקט דעם עגיפטישען „וואפד" אנ׳ערקלערונג, אין וועלכער ער פרעגט צום אויס־דרוק זיין שטעלונג צום פראיעקט פון לעגיסלאטיוו־ראט אין א״י. דער מופטי שרייבט, אז ער איז א דעמאקראט און דעריבער איז ער געגען נאמינירטע מיטגלידער און ער פאדערט אלגעמיינע וואהלען. ער איז אויך געגען דעם, אז בעאמטע פון דער ענג־לישער אדמיניסטראציע זאלען זיין שטימבערעכטיג־טע מיטגלידער אין ראט, וואס צוזאמען מיט די יודישע מיטגלידער וועלען זיי זאגאר בילדען א מעהרהייט אין דער דאזיגער קערפערשאפט. ווייטער שרייבט דער מופטי, אז ער שטרעבט אויסצו־טיילען פון דער קאמפעטענץ פון לעגיסלאטיוו־ראט די ענינים פון העכסטען מוזולמענישען ראט, נישט דערפאר, וואס ער, דער מופטי, איז דער פרעזי־דענט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע און וויל נישט אפגעבען קיין דין וחשבון פון איהר טעטיגקייט נאר ווייל ער וויל פערמיידען, אז יודען און קריס־טען זאלען זיך מישען אין דער ארבייט פון דער ריין־מוזולמענישער קערפערשאפט. בעזונדערס נאך דערפאר, וואס דער העכסטער מוזולמענישער ראט איז — ווי דער מופטי בעמערקט — דער רוקען ביין פון דער היינטיגער אראבישער בעוועגונג אין ארץ־ישראל.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער ערקלערונג ווערט פעסטגעשטעלט, אז דער העכסטער מוזולמע־נישער ראט איז לחלוטין נישט קיין אומאפהענגיגע קערפערשאפט, נאר אנ׳ארגאן פון דער א״י־אדמיני־סטראציע, וואס ווערט, פונקט ווי אנדערע אינסטי־טוציעס, אויסגעהאלטען דורך דער א״י־רעגירונג, שטעהט אונטער דער קאנטראל פון דער רעגירונג און קאלאניאל־אמט. עס ווערט אויך אויפמערקזאם געמאכט, אז דער מופטי האט בכלל נישט מורא גע־האט פאר „פרעמדע איינפלוסען" און איז אויך נישט געווען שטארק עמפינדליך אלס „דעמאקראט" ווען ער האט זיין נאמינאציע אלס פרעזידענט פון העכסטען מוזולמענישען ראט אנגענומען פון יודי־שען נציב־העליון סער הערבערט סעמיועל געגען דעם אויסדריקליכען ווילען פון דער מעהרהייט ראט־מיטגלידער, וועלכע האבען געשטימט פאר אנדערע קאנדידאטען...

די יודען אין גריכענלאנד

נאך דער מאנארכיסטישער איבערקעהרעניש

סאלאניקי (יט״א) די ענדערונג פון דער מלוכה־ארדנונג אין גריכענלאנד האט נישט אנגע־ריהרט די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג. דער פרעמיער פון דער נייער רעגירונג גענעראל קאנדיליס, וועלכער איז גלייכצייטיג רעגענט פון גריכענלאנד ביז׳ן צוריקקעהר פון קעניג, האט זיך די לעצטע צייט — אלס וויצע־פרעמיער אין דער פריהערדיגער טסאלדיאריס־רעגירונג — מעהרערע מאל גינסטיג ארויסגעזאגט פאר די יודען. ביי איין געלעגענהייט האט קאנדילים, פערארטיילענדיג דעם אנטיסעמיטיזם צוו. אנד. ערקלערט:

„מיר טארען נישט פערגעסען, אז מיר פער־דאנקען יודען אונזער גאט".

דער איצטיגער וויצע־פרעמיער, גענעראל מער־קוריס, דער פיהרער פון די גריכישע פאשיסטען, האט זיך מעהרערע מאל געשטעלט אין פערטיידיגונג פון יודען און אויפ׳ן לעצטען פאשיסטען־קאנגרעס האט ער פערנומען א פרא־יודישע שטעלונג.

קאמף ארום א ירושה פון קרוב

140 טויזענד גילדען

אין ווילנער ציוויל־געריכט וועט בקרוב פאר־קומען א העכסט סענסאציאנעלער פראצעס וועגען אנ׳אמעריקאנער ירושה אין דער הויך פון 140 טויזענט גילדען.

דער קאמף ארום דער דאזיגער בעדייטענדער ירושה, וועלכע ס׳האט איבערגעלאזט א פערשטאר־בענער ווילנער לאנדסמאן אין אמעריקע פאר זיינע קרובים אין ווילנע שפילט זיך אפ צווישען צוויי ווילנער יודישע פרויען גלאז און דעם ווילנער יו־רישען איינוואוינער זיגעלמאן.

דער דערמאנטער זיגעלמאן איז א גענעראל־פלעניפאטענט פון א דריטען יורש, וועלכער האט אנגעקניפט בעציהונגען מיט אמעריקאנער אדוואָ־קאטען און אדורכגעפיהרט אנ׳אקציע, אז די גאנצע ירושה זאל איבערגעשיקט ווערען צו איהם פאר זיין קליענט, וועלכער איז דער איינציגער יורש.

וועגען דעם האבען זיך, אבער, דערוואוסט ביי־דע יודישע פרויען גלאז, וועלכע טענהען, אז זיי זענען די איינציגע רעכטליכע יורשים און פער־פיהרט דעריבער געגען זיגעלמאנען א ציוויל־פראצעס.

דער ענין איז שוין צוויי [illegible] גע־יוען צום בעטראכטען אין דער ציוויל־אפטיילונג פון ווילנער קרייז־געריכט.

אין ביידע פאלען האט זיך אבער זיגעלמאן צום פראצעס נישט געשטעלט און דאס געריכט איז געצוואונגען ביידע מאל דעם פראצעס אפ־צ לייגען.

איצט האבען די פרויען גלאז אריינגעטראגען אנ׳אנקלאגע אין וועלכער זיי בעשולדיגען זיגעלמא־נען אין דעם, אז ער בעהאלט זיך אויס ספעציעל, בכדי נישט צוצושטעלען זיך צום געריכט.

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעליאנא 7 (פריהער 43). טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט
עמפפאנג־שעה׳ן 8—10, 12—2 און 5—8 אוונט,
זונטאג פון 9—11 ביטאג און יום־טוב פון 9—1